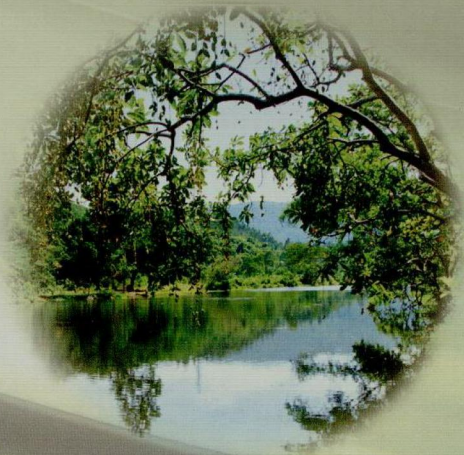

Kim Phụng (Biên soạn)

Những cách
tốt nhất
để bảo vệ
môi trường

Bảo vệ MÔI TRƯỜNG XANH

NHÀ XUẤT BẢN VĂN HÓA - THÔNG TIN

KIM PHỤNG

(Biên soạn)

BẢO VỆ MÔI TRƯỜNG XANH

NHÀ XUẤT BẢN VĂN HÓA THÔNG TIN

Hãy dùng
hành động cụ thể
để bảo vệ môi
trường bắt đầu ngay
từ giây phút này!

LỜI NÓI ĐẦU

Thực hiện bảo vệ môi trường, hãy bắt đầu ngay từ giây phút này!

Cấp báo! Cấp báo! Mẹ trái đất cấp báo, Người đã không thể chịu đựng được gánh nặng này, đang thở không ra hơi.

Nào là mưa acid, hiệu ứng nhà kính, tầng ôzôn bị phá hủy, đất đai bị sa mạc hóa, diện tích rừng bị giảm mạnh, nhiều loài cây bị tuyệt diệt, rác thải thành tai họa, nước, đất bị cuốn trôi, tài nguyên nước bị cạn kiệt... Hàng loạt vấn đề về môi trường khiến cho hành tinh xanh tươi đẹp ngày nào nay đã bị vết thương đầy mặt, vết sẹo đầy người. Bảo vệ môi trường và tiết kiệm năng lượng là việc cần phải làm ngay. Bạn, tôi và tất cả chúng ta, mỗi người đều phải tích cực hành động để bảo vệ ngôi nhà chung của trái đất. Đừng nên nghĩ rằng, bảo vệ môi trường là vấn đề quá lớn, sức một người không thể làm được, bạn hãy nhớ: Bảo vệ môi trường không có việc nhỏ, mọi thứ đều bắt đầu từ việc làm của mình, mỗi người đều có thể trở thành người cứu vãn trái đất.

Lãnh sứ mệnh trong tay rồi, chúng ta còn phải tìm hiểu xem cứu trái đất như thế nào. Làm thế nào

để tiết kiệm và thu hồi các nguồn năng lượng? Làm thế nào để bảo vệ thực vật, động vật? Phương thức sống như thế nào mới được gọi là "cuộc sống xanh"? Hành vi tình cờ nào trong cuộc sống thường ngày của mình là không bảo vệ môi trường, thậm chí còn làm tổn hại cho môi trường. Đáp án của mọi vấn đề nói trên đều nằm trong hành động "tôi có thể cứu vãn trái đất", nó chỉ rõ đường cho các vệ sỹ nhỏ Bảo vệ môi trường. Bộ sách này gồm 10 tập, giới thiệu với bạn đọc 10 mặt khác nhau, giúp bạn có thể tìm ra những cách tốt nhất để bảo vệ môi trường, hãy dốc hết sức mình để bảo vệ môi trường, hãy chung tay gánh vác trọng trách cứu vãn trái đất, kéo dài nền văn minh.

Thực hiện bảo vệ môi trường, phải bắt đầu ngay từ giây phút này. Tầm quan trọng của việc bảo vệ môi trường, mỗi người đều biết và ủng hộ, nhưng sự cố gắng trong hành động còn yếu. Có rất nhiều nguyên nhân, trong đó thói quen là một yếu tố rất quan trọng. Cùng với việc hình thành xã hội tiết kiệm, vì tiết kiệm không chỉ là hành vi kinh tế, mà còn là hành động bảo vệ môi trường. Chúng ta có hàng ngàn lý do phải bảo vệ môi trường, song không thể có một lý do nào để phá hoại ngôi nhà sinh tồn của chúng ta, xin chớ coi nhẹ mỗi hành động của mình.

Từ lâu, thiên nhiên vốn có hình dáng rất đẹp mà chúng ta không hề biết, thiên nhiên ngày nay rất quen thuộc, nhưng lại không thân thiết. Hy vọng rằng, vào mỗi buổi sáng sau khi thức dậy, chúng ta lại được hít

thở một bầu không khí trong lành, nghe vắng vắng nơi xa vọng lại tiếng chim hót thánh thót, nhìn thấy một màu xanh trải dài trước mắt. Bộ mặt xã hội tương lai được quyết định bởi mọi việc chúng ta làm ngày hôm nay, con đường bảo vệ môi trường màu xanh, trách nhiệm hết sức nặng nề, con đường còn xa xôi lắm, hãy cố gắng lên!

BẢO VỆ MÔI TRƯỜNG LÀ NHIỆM VỤ CẤP BÁCH CỦA MỖI NGƯỜI

Tại sao chúng ta phải bảo vệ môi trường? Trước khi trả lời câu hỏi này, mỗi chúng ta cần biết, môi trường là gì.

Vậy bảo vệ môi trường tức là chúng ta bảo vệ môi trường mà loài người chúng ta và các loài sinh vật khác đang sinh sống ở đó, bảo vệ để môi trường không bị ô nhiễm và phá hoại.

Nội dung bảo vệ môi trường bao gồm ba mặt lớn: Thứ nhất, bảo vệ môi trường tự nhiên, tức bảo vệ mặt đất, nguồn nước, bầu trời làm cho trái đất ngày càng thích nghi với sự sinh tồn, cuộc sống của loài người.

Thứ hai, bảo vệ cuộc sống, môi trường cư trú của loài người, thỏa mãn nhu cầu sinh hoạt, làm việc... của loài người, đòi hỏi các mặt ăn, mặc, ở, đi lại, vui chơi... của mọi người phù hợp với yêu cầu khoa học, vệ sinh, sức khỏe...

Thứ ba, bảo vệ động vật và thực vật. Động thực vật hoang dã trong thế giới tự nhiên không chỉ trực tiếp hoặc gián tiếp cung cấp số lượng lớn sản phẩm cho loài người, thỏa mãn nhu cầu vật chất, văn hóa trong quá trình loài người sinh tồn và xã hội phát triển,

mà còn là bộ phận cấu thành không thể thiếu trong môi trường tự nhiên mà loài người dựa vào đó sinh tồn. Bởi vậy, bảo vệ động thực vật là điều tất yếu. Chúng ta bảo vệ môi trường cư trú, sinh sống của chúng ta chính là gián tiếp hoặc trực tiếp bảo vệ môi trường tự nhiên. Ngược lại, chúng ta phá hoại môi trường cư trú, sinh sống sẽ trực tiếp hoặc gián tiếp phá hoại môi trường tự nhiên.

Tại sao nhiệm vụ bảo vệ môi trường là một nhiệm vụ cấp bách? Các nhà khoa học cho rằng trong khi khí hậu trái đất ấm lên, chúng ta phải lập tức thực hiện những biện pháp hữu hiệu để góp phần phòng chống hiện tượng này, nếu chậm chạp, loài người có thể phải chịu những hậu quả khôn lường.

TẠI SAO PHẢI ĐỀ XUẤT VẤN ĐỀ BẢO VỆ MÔI TRƯỜNG

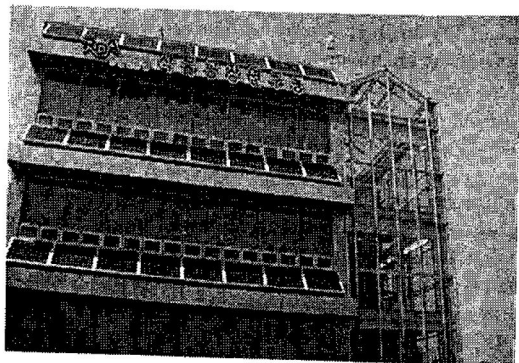
*Tại sao phải kêu gọi học sinh bảo vệ môi trường,
nâng cao ý thức bảo vệ môi trường?*

Trong những thập kỷ qua, tốc độ tăng dân số rất mạnh, công nghiệp phát triển nhanh chóng, nên lượng khí CO_2 do con người (khí hô hấp) và máy móc (ô tô, máy điều hòa nhiệt độ...), khí đốt than, khí thiên nhiên, khí cháy rừng... thải ra là rất lớn, thêm vào đó là một khối lượng lớn cây cối bị chặt phá bừa bãi, thảm thực vật bị phá hoại, đã giảm thiểu điều kiện chuyển hóa CO_2 thành chất hữu cơ, làm cho hàm lượng khí CO_2 trong khí quyển tăng lên hàng năm, khiến khí hậu toàn cầu từ đó ấm lên, gây ra một loạt vấn đề về môi trường như: Thứ nhất là nạn sâu bệnh tăng lên, thứ hai là nước biển dâng cao. Theo tính toán của các nhà khoa học, nếu nhiệt độ bề mặt trái đất tăng lên với tốc độ như hiện nay, thì đến năm 2050, nhiệt độ toàn cầu sẽ tăng lên 2°C - 4°C , núi băng ở Nam Bắc cực sẽ tan chảy với một mức độ rất lớn, khiến cho mặt nước biển dâng lên khá cao, một số đảo quốc và thành phố ven biển sẽ ngập chìm trong nước, trong đó có cả những thành phố nổi tiếng như Newyork, Thượng Hải, Tokyo và

Xydney. Ba là thời tiết thất thường, bão biển tăng lên, ví như sóng thần, động đất... Bốn là đất đai khô hạn, diện tích sa mạc hóa tăng lên. Tháng 3 năm 2010, ở Trung Quốc có 16 tỉnh và thành phố bị ảnh hưởng nghiêm trọng của bão cát, hơn nữa bão cát còn thổi khắp đất nước Hàn Quốc, phần lớn đất Nhật Bản, làm cho nhiều sân bay phải đóng cửa....

Chính vì vậy, chúng ta cần phải nêu lên tính cấp bách và tầm quan trọng của việc bảo vệ môi trường, phải tăng cường ý thức bảo vệ môi trường, cùng nhau ủng hộ việc bảo vệ môi trường.

Ngày 5 tháng 6 hàng năm được qui định là “Ngày môi trường thế giới”. Vào những ngày này, chính phủ các nước thường thông qua các hoạt động tuyên truyền và nhấn mạnh tầm quan trọng của việc bảo vệ và cải thiện môi trường của loài người.

ĐỂ BẢO VỆ MÔI TRƯỜNG, CHÚNG TA HÃY BẮT ĐẦU TỪ NHỮNG VIỆC NHỎ TRONG CUỘC SỐNG

Trong những năm qua, con người đã phá hoại và làm môi trường bị ô nhiễm rất nặng nề, dường như môi trường bắt đầu phản kích lại con người. Nhiệt độ trái đất ấm lên, băng ở Nam Bắc cực tan chảy rất nhanh, nhiều loài động thực vật bị tuyệt chủng, thời tiết rất khắc nghiệt, nhiều nước bị lũ lụt, hạn hán, thiên tai thường xuyên xảy ra ở hầu khắp các nơi trên thế giới, gây thiệt hại lớn về người và của. Đó là hiện tượng tự nhiên hay là môi trường đang “báo thù” loài người? Để phòng và ngăn chặn không cho môi trường ô nhiễm thêm và xấu đi nữa đó là trách nhiệm chung của loài người. Thanh thiếu niên chúng ta là những chủ nhân của tương lai càng cần phải có trách nhiệm bảo vệ môi trường, chẳng những cần có ý thức bảo vệ môi trường mà phải dùng hành động thực tế, bắt đầu từ những việc nhỏ, thay đổi phương thức và quan niệm sống, từ đó cải thiện môi trường sống của chúng ta, trả lại cho trái đất một màu xanh và một bầu trời trong sạch.

Các bạn học sinh có thể làm một số việc sau để môi trường sống của chúng ta ngày càng tươi đẹp hơn.

1. Tích cực tham gia hoạt động bảo vệ môi trường, tuyên truyền cho mọi người xung quanh ý thức bảo vệ môi trường, như vậy vừa góp phần bảo vệ môi trường, vừa rèn luyện được năng lực của cá nhân.

2. Hạn chế thời gian lên mạng, vừa có thể tiết kiệm năng lượng bảo vệ môi trường, vừa có lợi cho sức khỏe bản thân.

3. Không hút thuốc, vừa bảo vệ sức khỏe, vừa bảo vệ môi trường.

4. Không ăn kẹo cao su, tôn trọng các qui định của cộng đồng.

5. Không lãng phí giấy.

6. Nên dùng khăn mặt, khăn mùi xoa.

7. Ít mua quần áo, giày dép.

8. Cần tích cực phân loại rác.

9. Tận dụng phần có ích của rác.

10. Mua loại hàng mà bao bì đơn giản, đóng cẩn thận.

11. Hạn chế dùng túi ni lông để đựng hàng.
12. Dùng loại hộp đựng cơm, thức ăn đủ tiêu chuẩn bảo vệ môi trường.
13. Đựng đồ ăn trong các đồ sành sứ, thủy tinh, những đồ dùng được nhiều lần.
14. Không đốt vật phẩm và rác bừa bãi.
15. Không đốt pháo.
16. Không để vòi nước chảy khi không dùng.
17. Tiết kiệm nước khi tắm.
18. Cố gắng tận dụng nước để sử dụng nhiều lần.
19. Tiết kiệm nước khi giặt quần áo.
20. Tiết kiệm điện.
21. Dùng bóng đèn tiết kiệm điện.
22. Khi không dùng máy móc thì rút phích cắm ở ổ điện ra.
23. Nên dùng loại pin, ắc qui nạp được điện.
24. Khi dùng máy điều hòa nhiệt độ nên đặt ở chế độ $26^{\circ}\text{C} \sim 28^{\circ}\text{C}$.
25. Nên cho, tặng, trao đổi những vật dụng ít dùng đến hoặc không dùng đến.

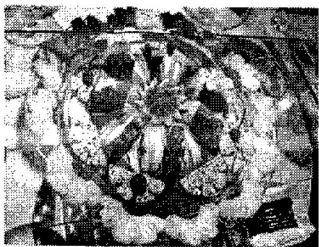

Làm bẩn trái đất hủy diệt chính mình

26. Không ăn thịt động vật hoang dã
27. Nên ăn ít thịt, nên ăn nhiều cá, rau quả.
28. Không ngược đãi động vật.
29. Không sưu tập tiêu bản động vật, thực vật.
30. Không lãng phí lương thực.
31. Tích cực tham gia hoạt động trồng cây cối, cỏ hoa.
32. Dùng sản phẩm đúng mùa vụ của địa phương.
33. Giữ gìn vệ sinh khi đi tham quan, du lịch, hoạt động văn nghệ.

34. Yêu quý, bảo vệ di tích di sản cổ vật, các công trình kiến trúc... không xâm phạm và phá hoại chúng.

Tất cả những điều nói trên tuy chỉ là vụn vặt, nhưng chúng tôi tin rằng, thói quen cũng có thể ảnh hưởng lớn đến môi trường. Có người nói rằng: “Mỗi một cá nhân đều rất quan trọng, đều có thể phát huy tác dụng, đều có thể đưa lại sự thay đổi...”. Bởi vậy, các

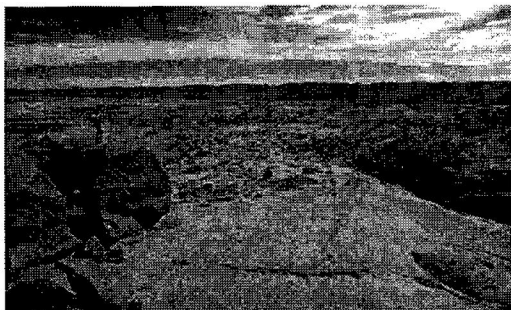
bạn hãy bắt đầu ngay từ bây giờ, bắt đầu từ những việc nhỏ trong cuộc sống, cùng nhau chung tay bảo vệ ngôi nhà trái đất, chúng ta sẽ được môi trường tự nhiên đền đáp lại.

Hãy ăn nhiều hoa quả đúng mùa vụ

TÍCH CỰC THAM GIA HOẠT ĐỘNG TÌNH NGUYỆN, HÃY TRỞ THÀNH THIÊN SỨ BẢO VỆ MÔI TRƯỜNG

Trong những thập kỷ qua, vấn đề ô nhiễm môi trường ngày càng trở nên trầm trọng, việc bảo vệ môi trường đã trở thành một vấn đề được toàn cầu quan tâm. Thanh thiếu niên chúng ta là một thành viên của trái đất, vì vậy việc góp phần vào sự nghiệp bảo vệ môi trường là trách nhiệm không thể thoái thác. Có lẽ một số học sinh cho rằng, bảo vệ môi trường là việc của chính phủ, của các đoàn thể, cơ quan bảo vệ môi trường, mình là một học sinh vị thành niên, không có liên quan gì. Đó hoàn toàn là những suy nghĩ sai lầm. Cuộc sống của mỗi người đều không thể tách khỏi môi trường xung quanh, vì vậy bất kỳ ai cũng phải có trách nhiệm bảo vệ chúng, không làm những việc gây ô nhiễm môi trường, tích cực tham gia hoạt động tình nguyện bảo vệ môi trường.

Một tài liệu cho biết, ở Mỹ có khoảng 40% số công dân đã làm nghĩa vụ bảo vệ môi trường. ở nước ta, chính phủ và các đoàn thể đã làm nhiều việc để nâng cao ý thức bảo vệ môi trường cho nhân dân, đã huy động đông đảo thanh thiếu niên nói chung và thanh

*Thời tiết xấu ở sa mạc gây khó khăn
cho cuộc sống con người*

thiếu niên học sinh nói riêng tham gia tình nguyện hoạt động bảo vệ môi trường.

Để tích cực tham gia hoạt động và trở thành một tuyên truyền viên tích cực cho hoạt động bảo vệ môi trường, cần phải làm tốt mấy điểm sau đây:

Thứ nhất, phải hiểu tầm quan trọng của việc bảo vệ môi trường, tích cực tìm hiểu và tiếp thu những tri thức về bảo vệ môi trường, xác lập cho mình ý thức bảo vệ môi trường.

Thứ hai, cần phải hiểu rằng, việc bảo vệ môi trường, tiết kiệm năng lượng là việc của mỗi một cá nhân phải bỏ công sức ra để làm.

Thứ ba, cần phải làm một tuyên truyền viên tích cực, vận động cha mẹ, người thân, bạn bè, hàng xóm

láng giềng tham gia bảo vệ môi trường.

Thứ tư là, hãy làm một tấm gương tốt trong việc bảo vệ môi trường để mọi người noi theo.

Tóm lại, các bạn hãy tham gia hoạt động tình nguyện, tích cực tuyên truyền cho việc bảo vệ môi trường, vì nó không những có quan hệ tới sự sinh tồn và phát triển của chúng ta, mà còn có quan hệ tới việc tương lai con cháu của chúng ta có được sống trong ngôi nhà trái đất xanh tươi hay không. Vì vậy, chúng ta hãy hành động, bảo vệ và cải thiện môi trường của chúng ta.

SỬ DỤNG MÁY TÍNH MỘT CÁCH HỢP LÝ LÀ GÓP PHẦN BẢO VỆ MÔI TRƯỜNG

Sự xuất hiện của máy tính, mạng internet đã khiến cho việc thông tin liên lạc rất thuận lợi, nhanh chóng. Đặc biệt là những thông tin mà mạng internet mang lại khiến con người có thể học hỏi được những tri thức mới, tham gia những trò chơi giải trí lành mạnh bổ ích. Nhưng nếu quá ham mê sẽ khiến cho các bạn thanh thiếu niên và học sinh sa đà vào những nội dung không lành mạnh, bỏ bê việc học hành. Vậy sử dụng

máy tính như thế nào để có lợi cho sức khỏe, học tập và không có hại cho môi trường, xin các bạn tham khảo một số điều dưới đây:

Sử dụng máy tính, lên mạng, chúng ta có thể học được những tri thức không có trong sách vở, nắm được khá nhiều kinh nghiệm thực tế, nhưng sử dụng máy tính sẽ phải tốn điện, đây cũng là quá trình sinh ra nhiệt làm ô nhiễm môi trường. Có người cho rằng tôi sử dụng một máy tính thì không tốn bao nhiêu điện. Đúng vậy, một máy tính thì chẳng tốn là bao, nhưng hàng chục vạn máy tính sẽ là một con số lớn. Theo ước tính, trung bình một máy tính cá nhân sẽ tiêu hao khoảng 250 - 400 oát điện trong một giờ. Dem con số này nhân với hàng chục vạn máy tính một năm sẽ là một con số khổng lồ. Ngoài ra, nếu lên mạng một thời gian dài và liên tục sẽ rất ảnh hưởng đến sức khỏe. Có trường hợp vì chơi game liên tục cả ngày nên có

Định kỳ "làm vệ sinh" cho máy tính

học sinh đã chết gục trước máy tính. Vậy, để sử dụng máy tính hợp lý, nên tham khảo một số điều sau đây:

- Khi không sử dụng, hãy tắt máy tính và rút phích cắm ra khỏi nguồn điện.

- Đang dùng máy tính mà phải dừng lại để làm việc khác thì tắt máy, nếu chỉ dừng một thời gian ngắn (khoảng một vài phút) thì không nên tắt máy vì tắt, mở máy liên tiếp trong khoảng thời gian ngắn sẽ rất tốn điện. Tốt nhất là nên để máy ở chế độ chờ.

- Định kỳ làm vệ sinh máy, loại bỏ những phần mềm, những chương trình không dùng tới. Nếu để máy bám bụi nhiều sẽ ảnh hưởng đến sự tản nhiệt. Màn hình nên lau thường xuyên (bằng loại giấy chuyên dụng) để bảo đảm độ sáng.

- Khi không dùng hộp âm thanh và hình ảnh thì bỏ ra cũng đỡ tốn điện.

- Nên ít chơi trò chơi trên mạng vì phần mềm trò chơi làm cho máy sinh ra một nhiệt lượng rất lớn, đặc biệt là những trò chơi bạo lực, vừa có hại cho tinh thần vừa có hại cho môi trường. Những trò chơi có ích cho tinh thần và ít hại cho môi trường sinh thái như bóng rổ, bóng đá... thì nên chơi.

- Nếu trên thị trường có loại máy tính tiết kiệm điện năng thì nên nói với cha mẹ mua loại máy này.

- Thói quen lên mạng không được ảnh hưởng đến việc tự học và các hoạt động khác (chỉ nên khoảng 1 tiếng)

HÚT THUỐC LÁ KHÔNG NHỮNG CÓ HẠI CHO SỨC KHỎE MÀ CÒN ẢNH HƯỞNG ĐẾN MÔI TRƯỜNG SINH THÁI

Hút thuốc lá rất có hại cho sức khỏe, người hút thuốc lá có thể bị ung thư dạ dày, ung thư khoang miệng, ung thư họng, ung thư thực quản, ung thư bàng quang, ung thư phổi, tỉ lệ mắc bệnh cao hơn người không hút thuốc là 50%. Khói thuốc làm ô nhiễm không khí một cách nặng nề, ảnh hưởng đến cả những người không hút thuốc. Vứt bừa bãi mẫu thuốc và vỏ bao, tàn thuốc lá có thể gây ô nhiễm môi trường.

1. Quá trình chế biến thuốc lá gây ảnh hưởng đến môi trường

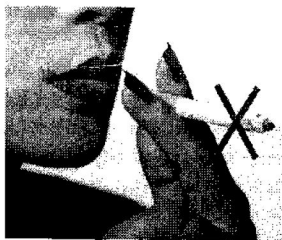
Trước hết, thời kỳ sinh trưởng của cây thuốc lá dài hơn nhiều cây nông nghiệp khác, ước độ nửa năm nên chất dinh dưỡng của đất bị tiêu hao rất lớn, phân lân cần cho cây thuốc lá cao gấp 6,8 lần dùng cho cây cà phê, cây đậu, gấp 8,6 lần dùng cho ngô, gấp 37 lần so với cây sắn. Khi chế biến thuốc lá phải dùng lửa sấy, để sấy 1kg lá thuốc cần 7,8kg gỗ, dùng gỗ tức liên quan đến việc chặt cây phá rừng. Ngoài ra trong quá trình

chế biến thuốc lá thơm cần rất nhiều giấy, cũng làm ô nhiễm môi trường.

2. Hút thuốc là nguyên nhân dẫn đến ô nhiễm không khí

Trong khói thuốc lá có nhiều nicôtin, NO_2 , HCN, $\text{H}_2\text{C} = \text{CH} - \text{CHO}$, AS, chì, Hg, đều là những chất độc hại. Hút một điếu thuốc lá tỏa ra 2000 cc khói, trong đó có hơn 40 loại chất độc hại có thể dẫn đến ung thư. Trong phòng không thoáng gió, nếu có người hút hai điếu thuốc lá thơm, thì ô nhiễm trong phòng gấp 21 lần ô nhiễm ở ngoài phòng, đây là mối nguy hại cực lớn đối với người hút thuốc và cả người không hút. Nếu người không hút thuốc bị khói thuốc kích thích một thời gian dài, các chất độc trong khói thuốc sẽ ảnh hưởng đến mũi, họng, khí quản, phế quản, phổi, làm cho niêm mạc của những bộ phận này bị sung huyết, chất dịch tiết ra nhiều gây ra viêm họng mãn tính, viêm phế quản mạn tính, sưng phổi, có thể bị hen suyễn.

3. Hút thuốc lá sinh ra rác không phân hủy được và làm ô nhiễm nguồn nước

Đầu mẩu thuốc là vật không thể phân hủy, nếu vứt bừa bãi đầu mẩu thuốc sẽ ảnh hưởng nghiêm trọng đến môi trường. Thể tích của một đầu mẩu thuốc ước độ 0,49

mm³, khi chúng bị vút bừa bãi bên đường, sẽ bị gió thổi xuống dòng nước, từ đó gây ô nhiễm nguồn nước.

4. Hút thuốc cũng là một trong những nguyên nhân của hỏa hoạn

Vút bừa bãi đầu mẩu thuốc chưa tắt hẳn có thể gây ra hỏa hoạn, mang lại hậu quả càng nghiêm trọng hơn cho môi trường. Theo thống kê, có khoảng 20% số vụ hỏa hoạn trên thế giới là do hút thuốc gây ra, vì vậy hút thuốc lá có thể mang lại một loạt vấn đề cho môi trường.

Vì vậy, thanh thiếu niên chúng ta không nên hút thuốc.

Ngày 22-4 hàng năm là **Ngày trái đất**.
Người người có trách nhiệm bảo vệ trái đất

Ngày 31 tháng 5 hàng năm được Thế giới quy định là “Ngày thế giới không có khói thuốc lá”. Mục đích là muốn nhắc nhở mọi người trên thế giới về tác hại của việc hút thuốc lá, kêu gọi những người hút thuốc trên toàn thế giới chủ động dừng hút thuốc, tham gia vào phong trào chống hút thuốc, tạo ra một môi trường “không có thuốc lá” để loài người được hưởng một cuộc sống khỏe mạnh.

VIÊN KẸO CAO SU BÉ XÍU GÂY PHIÊN PHỨC LỚN CHO VIỆC BẢO VỆ MÔI TRƯỜNG

Từ khi Việt Nam đổi mới (năm 1986) đến nay, hàng hóa của phương Tây du nhập vào Việt Nam ngày càng nhiều, với đủ mọi chủng loại, lớn là cỗ máy, con tàu, nhỏ là cái kim, cái kẹo. Kẹo cũng có nhiều loại, trong đó có kẹo cao su. Thói quen nhai kẹo cao su của thanh thiếu niên phương Tây cũng được thanh thiếu niên Việt Nam “nhiệt tình học tập”. Ngồi ở rạp chiếu bóng xem phim và đi đường, các nam thanh nữ tú cứ thản nhiên nhai kẹo cao su, rồi lại thản nhiên vứt bã kẹo ra sàn rạp, ra đường. Nhai kẹo thì ngọt miệng, thơm mũi, nhưng họ không biết rằng những bã kẹo đó đã gây phiền phức cho việc bảo vệ môi trường như thế nào!

Có lẽ bạn không tin rằng, chiếc kẹo bé xíu lại có thể gây tác hại cho môi trường. Xin giới thiệu một vài ví dụ để minh chứng cho điều này.

Theo báo chí Trung Quốc, sau Olympic năm 2008, trên quảng trường Thiên An Môn Bắc Kinh rộng 400 ngàn m² có 600 ngàn bã kẹo cao su dính chặt vào mặt đất, vết bẩn loang lổ khắp quảng trường. Để làm sạch

những vết bẩn đó, cơ quan môi trường của Bắc Kinh phải điều hơn 2000 lượt người và phải mất gần 1 tháng mới dọn sạch. Thời gian dùng để làm sạch một vết bẩn của một chiếc kẹo cao su khoảng 5 - 10 phút, tiền công dọn mất 1 nhân dân tệ, trong khi giá của một chiếc kẹo cao su chỉ là 0,2 ~ 0,3 đồng nhân dân tệ. Các bạn hãy tính xem thiệt hại về tiền của là bao nhiêu. Còn thiệt hại về môi trường thì sao?

Tại sao kẹo cao su có thể trở thành sát thủ gây ô nhiễm môi trường? Bởi vì, thành phần chủ yếu của kẹo cao su là bột đường, nước đường và gốc¹ cao su, bột đường và nước đường đều hòa tan trong nước, còn gốc cao su thì không. Khi ngậm kẹo cao su, bột đường và nước đường hòa tan vào nước bọt, còn gốc cao su thì thành bã phải nhổ đi. Bã gốc cao su dính, khi nhổ

Bã kẹo cao su rất khó dọn sạch

---

1. Gốc hóa học

ra nó dính chặt mặt đất, trên tường hoặc bất cứ vật gì nó dính vào, rất khó làm sạch. Đồng thời, thành phần của gấc cao su khá phức tạp, chủ yếu là cao su và CaCO_2 , nên bã kẹo cao su khó phân giải, nó bị lấp trong đất và đất bị ô nhiễm nặng. Ngoài ra, nếu bã kẹo cao su lộ ra trên mặt đất có thể truyền nhiễm bệnh tật, ảnh hưởng đến sức khỏe con người vì bã kẹo cao su sẽ có thể dính đầy vi khuẩn, nhờ đó vi khuẩn lan đi, ai dẫm phải bã kẹo cũng giúp cho vi khuẩn lan đi. Để phòng kẹo cao su làm hại môi trường, một số nước đặt ra điều luật nghiêm cấm ăn kẹo cao su ở nơi công cộng. Tuy ở Việt Nam chưa có điều luật nào qui định như vậy, nhưng chúng ta là các chiến sĩ bảo vệ môi trường, chúng ta hãy thực hiện mấy điều sau đây:

1. Không vứt bã kẹo cao su bừa bãi.
2. Hãy giữ lấy giấy bọc kẹo, ăn xong lấy giấy đó gói bã kẹo lại (hoặc gói bằng giấy khác) rồi bỏ vào thùng rác. Như vậy vừa sạch vừa không ảnh hưởng đến sức khỏe người khác.
3. Dùng lời nói hoặc tờ rơi tuyên truyền cho bạn bè và người thân về tác hại của kẹo cao su để mọi người cùng thực hiện.

KHÔNG LÃNG PHÍ GIẤY LÀ BẢO VỆ MÔI TRƯỜNG

Sau khi giấy được người Trung Quốc cổ đại phát minh ra, đời sống văn hóa, tinh thần của loài người được nâng lên một tầm cao mới. Trong suốt cuộc đời của một con người, chỉ ít cũng đã có một vài lần làm bạn với giấy, dùng giấy để phục vụ cho nhu cầu của mình. Vì vậy từ lúc ra đời đến nay, số lượng giấy được con người sử dụng là một khối lượng khổng lồ. Xã hội loài người ngày càng tiến bộ thì số lượng giấy được sử dụng ngày càng nhiều, nếu dùng giấy một cách tiết kiệm thì lợi ích kinh tế thu được sẽ rất lớn, đây cũng chính là một hành động bảo vệ môi trường. Tại sao lại như vậy?

Hiện nay trên toàn thế giới tiêu thụ hơn 200 triệu tấn giấy mỗi năm. Giấy được làm từ các sản phẩm như: gỗ, bương, tre nứa, rơm rạ... Giả sử 200 triệu tấn giấy đó làm từ gỗ thì mất bao nhiêu cây gỗ? Theo một số tài liệu cho biết, một cây gỗ khoảng 10 năm tuổi chỉ có thể làm ra 50 kg giấy. Vậy mà mỗi năm toàn thế giới phải chặt mất 4 triệu cây gỗ 10 năm tuổi. Việt Nam là một trong 20 quốc gia đông dân nhất thế giới, vậy mỗi năm chúng ta dùng hết bao nhiêu giấy, chắc

chấn đó không phải là một con số nhỏ. Giả sử tính bình quân mỗi một người Việt Nam dùng 1kg giấy một năm, thì phải chặt mất 1,7 triệu cây 10 năm tuổi, nhân với số dân là 85 triệu người. Như vậy rừng của chúng ta có kịp tái sinh, có kịp trồng để đáp ứng nhu cầu về giấy và biết bao nhu cầu khác của nền kinh tế đối với tài nguyên rừng. Như vậy tiết kiệm giấy là một hành động cần thiết góp phần bảo vệ rừng, bảo vệ môi trường.

Chúng ta đều biết rằng quá trình sản xuất và tái sinh giấy đều thải ra những chất độc hại cho môi trường, ảnh hưởng đến sức khỏe con người. Thanh thiếu niên học sinh là một trong những đối tượng dùng giấy nhiều nhất của xã hội, vì vậy cần thiết làm được những điều sau đây:

Chặt phá rừng bừa bãi

- Phải tăng cường ý thức bảo vệ môi trường, ví như “Giấy không phải là vật phẩm giá rẻ như bèo có thể tiện tay vứt bỏ”, mới có thể có hành động tiết kiệm khi dùng giấy.

- Dùng cả hai mặt giấy, vở bài tập sau khi dùng hết có thể dùng làm giấy nháp. Dùng giấy cả hai mặt, có thể giảm được một nửa số giấy cần dùng, cũng là giảm được một nửa số giấy bỏ đi.

- Thu gom giấy lẻ, đóng lại thành tập để dùng làm giấy nháp.

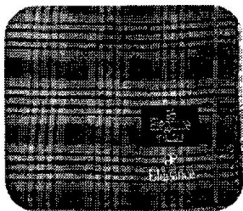
- Khi viết nháp, không chỉ viết vài dòng rồi bỏ, mà nên viết hết trang giấy.

- Thu gom các loại giấy lộn, giấy viết rồi để sản xuất giấy tái sinh, có thể thay thế các loại nguyên liệu làm từ cây rừng. Theo một số tài liệu cho biết, nếu thu gom được 1 tấn giấy lộn, giấy vụn có thể chế biến được 800 kg giấy, tiết kiệm được 17 cây lớn, giảm được 3m³ không gian chôn lấp rác, tiết kiệm được trên một nửa nguồn năng lượng chế biến giấy, giảm được 3% - 5% ô nhiễm nước.

Tóm lại, tiết kiệm giấy là bớt phải chặt hạ cây cối, vì vậy chúng ta hãy tiết kiệm từng tờ giấy một, phát huy đầy đủ tác dụng của từng tờ giấy một, như vậy có thể giảm bớt việc chặt hạ cây cối, giữ được sự cân bằng sinh thái của trái đất.

HÃY NÊN QUAY LẠI DÙNG MÙI XOA

Khoảng thập niên 70, 80 của thế kỷ 20 trở về trước, mọi người đều dùng mùi xoa để lau mồ hôi, lau mặt, lau miệng... Nhưng từ thập niên 80 trở lại đây, thay vì dùng khăn mùi xoa, mọi người lại có thói quen dùng khăn giấy

(đóng lại thành gói, thành cuộn), dùng một lần rồi bỏ đi, rất tiện lợi! Nhưng mọi người lại quên mất rằng dùng khăn giấy tốn kém hơn về kinh tế và có hại cho môi trường hơn.

Chúng ta đều biết, giấy ăn và các loại giấy khác đều làm từ gỗ, bương, tre, nứa, sậy... Còn khăn mùi xoa được làm bằng vải (sợi bông hoặc sợi hóa học) hoặc bằng lụa (sản phẩm nhân tạo hoặc tự nhiên). Giấy ăn dùng một lần là bỏ đi, khăn mùi xoa có thể dùng nhiều lần. Như vậy đời sống của một chiếc khăn giấy là 1, nhưng một chiếc khăn mùi xoa có tuổi thọ gấp mấy chục lần. Xét về mặt kinh tế, dùng khăn mùi xoa có lợi hơn hẳn so với dùng khăn giấy, ít nhất là lợi hơn gấp tám, chín lần. Xét về mặt bảo vệ môi trường, dùng

khăn mùi xoa có lợi hơn vì chúng được làm bằng sợi bông hoặc tơ tằm, không đựng đến tài nguyên rừng, giữ được một phần rừng. Còn trong quá trình sản xuất khăn mùi xoa và

khăn giấy đều phải dùng hóa chất độc hại nên gây ra ô nhiễm môi trường, nhưng do khối lượng khăn giấy lớn gấp nhiều lần khối lượng khăn mùi xoa nên mức độ ô nhiễm trong khi chế biến cũng gấp nhiều lần.

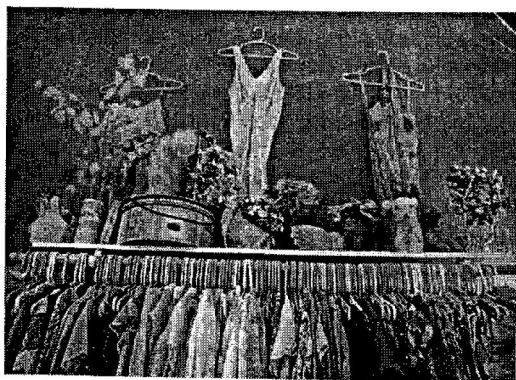
Vậy chúng ta có nên quay lại dùng khăn mùi xoa hay không?

ÍT MUA QUẦN ÁO GIẤY DÉP CŨNG LÀ BẢO VỆ MÔI TRƯỜNG

Chúng ta sống trong những năm tháng mà vật chất đầy đủ, phong phú, việc mua một cái quần hay một cái áo trở nên rất đơn giản. Nhiều bạn học sinh yêu cái đẹp rất thích mua quần áo khiến tủ quần áo của mình không còn một chỗ hở. Có lẽ những bạn này quên mất rằng, muốn có một chiếc áo (hoặc quần) thì từ khâu sản xuất nguyên liệu, đến các khâu cắt may, vận chuyển, sử dụng, đến khâu xử lý sau khi vứt bỏ đều thải ra khí CO_2 - một loại khí có hại cho môi trường trái đất. Có tài liệu nói rằng, cứ một chiếc áo (quần) cotton nặng 250g thì toàn bộ quá trình sản xuất nó thải ra 7.000g khí CO_2 (tức gấp 28 lần trọng lượng của nó). Nếu mua ít đi một chiếc áo (hoặc quần), nghĩa là sẽ tiết kiệm được một phần năng lượng, tương đương với việc giảm được khoảng 5,7 kg khí thải CO_2 . Cho nên giảm bớt việc mua quần áo cũng là một hành động bảo vệ môi trường.

Tuy ô nhiễm đối với trái đất của quá trình sản xuất quần áo, giấy dép, tất... những vật phẩm sinh hoạt này không nghiêm trọng như sản xuất công nghiệp nặng, nhưng cũng gây ra một số ảnh hưởng

xấu cho sinh thái. Quần áo, giày, tất, của chúng ta chủ yếu làm bằng bông, len, dạ, nguyên liệu công nghiệp (sợi tổng hợp)... Hiện nay người trồng bông là một trong những người sử dụng nông dược và nước lớn nhất trên thế giới; còn sợi tổng hợp lại có xuất xứ từ dầu mỏ, dầu mỏ là nguồn năng lượng không thể tái sinh. Trong quá trình sản xuất sợi tổng hợp đòi hỏi một loạt chất hóa học và chế biến ở nhiệt độ cao, làm ô nhiễm không khí hoặc nguồn nước; hơn nữa sợi tổng hợp là một loại vật chất khó phân hủy, nên sau khi dùng hỏng vứt đi, còn gây ảnh hưởng khá nặng nề cho môi trường. Mặt khác, len dạ và da có nguồn gốc từ động vật, để làm quần áo bằng nguyên liệu này người ta có thể lạm sát động vật, chăn thả gia súc quá mức, gây ra một loạt vấn đề về môi trường sinh thái. Ngoài

ra các nhà máy sợi, nhà máy dệt may thường thải ra bụi bông, nước thải của hóa chất độc hại, gây ra tiếng ồn, ảnh hưởng đến đời sống hàng ngày của cư dân xung quanh nhà máy.

Để giảm thiểu những ảnh hưởng tiêu cực nói trên, các bạn học sinh hãy nên thực hiện những điều dưới đây, vừa lợi cho bản thân vừa lợi cho cộng đồng và môi trường:

- Sống giản dị, không chạy theo mốt.

- Giữ gìn quần áo, kéo dài tuổi thọ sử dụng của quần áo.

- Khi chọn mua quần áo, tốt nhất nên lựa chọn quần áo màu trắng, màu nhạt, không in hình hoa văn, bởi những loại quần áo này ít sử dụng hóa chất hơn trong quá trình sản xuất, có lợi cho môi trường và sức khỏe bản thân.

- Trong khi sử dụng quần áo, nên giặt bằng tay, như vậy có thể kéo dài tuổi thọ của quần áo và ít ô nhiễm môi trường hơn.

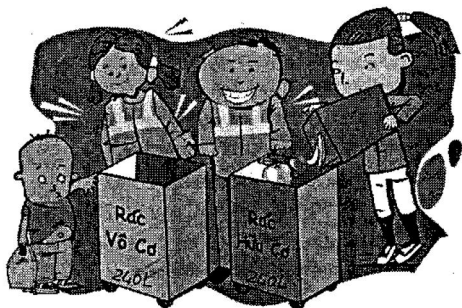
- Đối với quần áo, giấy dép nhìn tổng thể còn đẹp, tuổi thọ còn dài, nhưng một chi tiết nào đó bị hỏng thì nên sửa chữa và tiếp tục sử dụng.

- Kiên quyết không mặc quần áo làm từ đồ da thật, vì đằng sau những đồ đó là sự lạm sát động vật. Hiện nay, có rất nhiều quốc gia trên thế giới đã cấm chế biến quần áo làm bằng da thú, coi đó là biểu hiện của giác ngộ về ý thức đạo đức bảo vệ sinh thái của một con người, của một quốc gia.

- Là một tuyên truyền viên đắc lực cho quan niệm “ít mua quần áo cũng là bảo vệ môi trường”, trước tiên bản thân phải gương mẫu, sau đó tuyên truyền cho bạn bè và người thân, lôi cuốn họ cùng mình thực hiện.

TẠI SAO CẦN PHÂN LOẠI RÁC

Tất cả những thứ mà chúng ta không dùng nữa, đem bỏ đi được gọi là rác. Hàng ngày mỗi người chúng ta chẳng nhiều thì ít cũng có rác thải ra. Các bạn học sinh có biết số rác đó được đưa đi đâu không? Trước tiên rác được đưa đến bãi rác rồi đưa đến nơi chôn lấp, một số nơi lại đem đi đốt. Nhưng bất kể là xử lý rác như thế nào cũng đều làm ô nhiễm môi trường. Có một phương pháp đơn giản để thực hiện đó là phân loại rác, loại nào có thể thu hồi thì thu hồi để chế biến tái sử dụng, loại nào phải bỏ đi thì xử lý một cách khoa học, giảm thiểu ô nhiễm.

Trước tiên, chúng ta phải phân loại rác: một loại có thể thu hồi để chế biến, một loại phải bỏ đi cần phải xử lý để tránh ô nhiễm môi trường. Loại rác có thể thu hồi bao gồm 5 loại: Một là giấy lộn, giấy báo, tạp chí cũ, sách cũ, các loại bao bì, giấy quảng cáo, giấy vỏ hộp vụn. Cần chú ý không thu hồi giấy ăn và giấy vệ sinh.

Hai là đồ nhựa như: các loại túi ni lông, các mảnh ni lông dùng để gói, hộp nhựa và dụng cụ ăn bằng nhựa dùng một lần, bàn chải đánh răng, cốc nhựa, bình nhựa đựng nước khoáng,...

Ba là thủy tinh: bình, lọ thủy tinh, mảnh thủy tinh vỡ, kính và gương vỡ, bóng đèn vỡ, ruột phích vỡ...

Bốn là kim loại: vỏ lon đồ hộp, vỏ lon bia, vỏ hộp kem đánh răng...

Ngoài ra, trong số rác có thể thu hồi lại chia ra làm hai loại: một loại có độc và một loại không độc. Loại có độc như: pin hỏng, dược phẩm quá hạn, nhiệt kế thủy ngân hỏng, thùng đựng sơn...

Các loại rác không thể thu hồi như: dầu mẩu thuốc lá, bã kẹo cao su, sơn, thuốc mẩu, thực phẩm hư thối...

Các loại rác có thể thu hồi có thể mang lại cho chúng ta những lợi ích kinh tế đáng kể:

- Một tấn giấy lộn có thể chế biến được 800kg giấy, tương đương với 3m³ gỗ hoặc 10 cây gỗ 10 năm tuổi.

- Một tấn sắt thép phế liệu có thể luyện được 400 kg sắt thép, tương đương với 3 tấn quặng.

- Một tấn đồ nhựa phế thải có thể chế biến được 700 kg nhựa nguyên liệu.

- Một tấn rác thủy tinh có thể chế biến được 1 tấn kính và diện tích bằng một sân bóng rổ, hoặc 20 ngàn lọ thủy tinh nặng 200g.

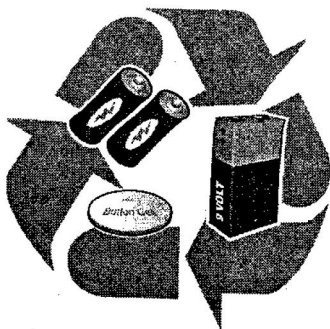
- Dùng 45000 tấn thức ăn thừa chế biến thức ăn chăn nuôi có thể tiết kiệm 360.000 tấn thức ăn chăn nuôi, tức là có thể sản xuất trên 1 triệu tấn thịt lợn.

- Mỗi tấn bình nhựa đựng đồ uống có thể chế biến được 700 kg nguyên liệu thứ cấp.

- Trong pin bỏ đi có chứa các kim loại độc như: Cd (Cadium), Ni (nic...lum), Mn (mangam), Zn (Zincum)... Những kim loại này tuy có độc, nhưng đều là tài nguyên quý, nếu thu hồi có thể giảm thiểu ô nhiễm kim loại nặng đối với môi trường và tránh lãng phí tài nguyên.

Hiện nay ở nước ta mới chỉ có một vài nơi thí nghiệm phân loại rác. Các bạn học sinh hãy vận động các phụ huynh thực hiện phân loại rác, đặc biệt, các bạn hãy tích cực tự mình thực hiện, như vậy mới làm đúng chức trách của một chiến sĩ bảo vệ môi trường.

KHÔNG PHẢI TẤT CẢ CÁC LOẠI RÁC ĐỀU BỎ ĐI, VẪN CÒN NHỮNG LOẠI CÓ ÍCH

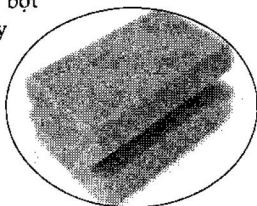
Có thể tái sử dụng pin đã bảo đi

Không phải loại rác nào cũng bỏ đi, hãy phân loại rác để có thể tận dụng, biến rác thành những loại phế thải có ích. Dưới đây xin giới thiệu với các bạn học sinh một số trường hợp.

1. Chiếc pin khô của bạn không dùng được nữa ư? Bạn hãy xát chiếc pin đó vào tay vào chân hay quần áo một lúc, sau đó lắp vào đồng hồ báo thức để bàn, nó có thể chạy được 2 tuần lễ đấy. Bạn hãy thử nhé.

2. Nhựa xốp mềm dùng để bọc các đồ gia dụng bằng kim loại, thủy tinh. Ta có thể dùng những mảnh vỡ của tấm nhựa xốp đó thay cho giẻ lau để cọ rửa xoong nồi, lau đồ dùng gia đình, sẽ không bị trầy xước.

3. Đem một miếng bọt biển cũ bỏ đi lót dưới đáy bồn hoa, rải một lớp đất lên trên, khi tưới nước cho cây, bọt biển có tác dụng trữ nước, sẽ cung cấp đủ nước cho cây hoa thời gian dài hơn.

4. Nắp chai bia có thể tạo thành dụng cụ đánh vảy cá, cạo sạch vết bẩn trên tường,

Bọt biển bỏ đi có thể dùng vào nhiều việc

kê dưới bánh xà phòng trong hộp đựng xà phòng, lát dưới chân ghế... a) Dùng 5, 6 nắp chai bia có răng cưa, đóng cố định chéo nhau vào một mảnh gỗ (để ngửa nút chai phía có răng cưa lên). Lưu ý, mảnh gỗ có phần chuôi để cầm. Dụng cụ này có thể đánh vảy cá, cạo các vết bẩn hoặc các giấy dán trên tường.

b) Kê dưới bánh xà phòng không để nó tiếp xúc với đáy hộp xà phòng, như vậy xà phòng sẽ không tiếp xúc với nước, tiết kiệm được xà phòng.

c) Nếu chân ghế không có đệm, có thể dùng nút chai bia lắp vào chân ghế để khi kéo lê ghế khỏi hổng chân ghế.

d) Dùng keo gắn nút chai cao su vào sau chân cánh cửa phòng để khi đóng mở tránh được va chạm

mạnh hồng cửa.

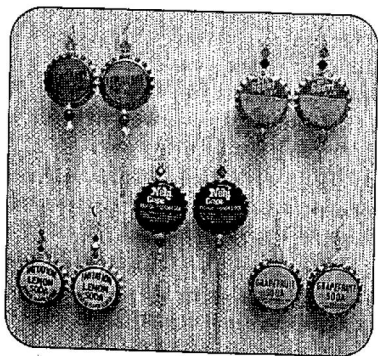
5. Dùng muối hương diệt muỗi làm phân bón cho hoa. Trong muối hương diệt muỗi có chứa chất Kali, có thể dùng làm phân bón cho hoa trồng ở bồn. Khi cho muối hương đổ vào bồn hoa thì tưới thêm một chút nước, cây sẽ hút lấy nước phân bón đó.

6. Dùng chai bỏ đi làm bình phun, phểu, ống đựng dũa...

- Chọc một số lỗ nhỏ dưới đáy của chai nhựa là có thể làm thành một cái bình phun nhỏ.

- Khi cán mì, có thể dùng chai thủy tinh đựng nước nóng để cán thì mì sẽ mềm ra, nên dễ cán và cán nhanh hơn.

- Cắt vỏ lon cocacola ra làm đôi, phần trên dùng làm phểu, phần dưới dùng làm cốc uống nước.

Nắp chai có thể trở thành dụng cụ có ích

ĐÓNG GÓI ĐƠN GIẢN CẢN THẬN ĐẢM BẢO KHÔNG HỎNG HÀNG

Khi mua thực phẩm dùng thường ngày, chúng ta thường thích mua loại hàng được đóng gói cầu kỳ, đẹp, bắt mắt, không thích loại chỉ đóng gói đơn giản sơ sài. Sở thích đó của chúng ta vô tình đã tiếp tay cho sự lãng phí và gián tiếp tham gia vào sự phá hoại môi trường, vì sao vậy?

Bao bì quá cầu kỳ sẽ phá hoại môi trường

Muốn sản xuất vật liệu để đóng gói phải dùng một lượng lớn giấy, thủy tinh, kim loại, nhựa hóa học. Đóng gói thường là hai ba lớp, có khi bốn năm lớp (thường vật liệu này chỉ dùng một lần) nên sau khi dùng biến thành rác thải. Hiện nay trên thế giới có hàng ngàn thành phố bị

*Khi tặng quà
nên đóng gói đơn giản*

rác thải bao vây, trong số rác thải đó thì rác thải bao bì đóng gói chiếm một phần quan trọng. Có tài liệu cho rằng rác thải bao bì chiếm đến 30%. Đáng tiếc là số rác có thể thu hồi được lại chiếm một tỉ lệ rất thấp, tỉ lệ giấy thu hồi được chỉ có 15%, nhựa hóa học là 9,6%, lon nhôm là 1%, còn lại được chôn lấp, đốt và vương vãi trong đất, gây ra ô nhiễm đất và nguồn nước, ảnh hưởng đến sức khỏe con người. Bởi vậy, rất cần phải ngăn chặn, giảm thiểu các hậu quả rác thải do đóng gói gây ra. Các bạn học sinh có thể đóng góp phần mình vào công việc này bằng các việc làm sau:

- Khi mua hàng, đừng bị cuốn hút bởi vỏ bọc cầu kỳ, chỉ cần chất lượng hàng tốt, đóng gói đơn giản và cẩn thận là được.

- Khi mua quà tặng cho người khác, mua luôn cả vật liệu đóng gói (loại đơn giản; để tự mình đóng gói

thì dễ thực hiện được yêu cầu đơn giản như đã nói.

- Sau khi mua hàng, hoặc sau khi nhận quà tặng thì phân loại bao bì đóng gói thành hai loại chính: loại bỏ đi và loại có thể thu hồi để tái chế, cung cấp cho nơi thu hồi.

Tóm lại, sản xuất vật liệu đóng gói vừa làm giảm tài nguyên vừa làm ô nhiễm môi trường (do rác thải bao bì đóng gói), vì vậy không nên đóng gói quá mức sẽ lãng phí tài nguyên và phá hoại môi trường.

Trong giai đoạn hiện nay, chúng ta đang sống trong một xã hội mà đâu đâu cũng có vật liệu đóng gói, nên chúng ta không thể hoàn toàn từ chối được. Song chúng ta có thể từ chối chuyện đóng gói quá nhiều lớp, từ chối kiểu đóng gói quá lồ lẹt, sắc sỡ, chấp nhận loại vật liệu đóng gói có thể thu hồi tái sinh được. Như vậy là chúng ta đã góp phần vào việc bảo vệ môi trường.

*Bao bì đựng quà tặng có thể thu hồi
song phải phân biệt để tái sử dụng*

HẠN CHẾ DÙNG TÚI NI LÔNG KHI MUA HÀNG

Hiện nay chúng ta đi chợ, đi siêu thị mua đồ, dù chỉ một món hàng nhỏ cũng được phát miễn phí một túi ni lông để đựng. Túi ni lông dùng tuy tiện nhưng không bền, chỉ một hay hai lần là rách phải bỏ đi. Vì vậy mỗi năm số lượng túi ni lông dùng trong cả nước là vô cùng lớn, tiêu hao một phần không nhỏ tài nguyên của đất nước, đồng thời đã gây ra nạn ô nhiễm nặng nề môi trường sống. Vì vậy gần đây một số thành phố lớn ở nước ta dấy lên phong trào kêu gọi người dân không dùng (hoặc hạn chế) túi ni lông.

Thanh thiếu niên học sinh là một lực lượng rất đông đảo trong xã hội, nếu chúng ta tích cực hưởng ứng phong trào này, tích cực vận động phụ huynh hưởng ứng thì sẽ góp phần rất lớn vào sự thành công của phong trào.

Trước tiên chúng ta cần hiểu rõ tại sao nên hạn chế dùng hoặc không dùng túi ni lông:

- Nguyên liệu sản xuất túi ni lông là từ dầu mỏ, một loại tài nguyên quý đang dần cạn kiệt cần phải tiết kiệm.

- Túi ni lông chế biến bằng nguyên liệu hóa học, không dễ phân hủy và tái sinh, nó chỉ có thể chôn lấp hoặc đốt ở nhiệt độ cao. Theo các nhà khoa học, nếu chôn túi ni lông trong đất thì trên 200 năm mới phân hủy, gây ảnh hưởng nặng tới sức sống của đất, nếu đốt thì bụi và khói sẽ gây ô nhiễm nặng cho môi trường không khí.

- Vì túi ni lông rất mỏng, nhẹ, mọi người thường vứt bỏ tùy tiện bừa bãi, khi có gió chúng bay khắp nơi, cái thì vướng trên cành cây, cái thì vướng trên dây điện... rất mất mỹ quan đô thị.

Vì vậy, để hạn chế loại rác thải này, chúng ta nên thực hiện một số việc sau:

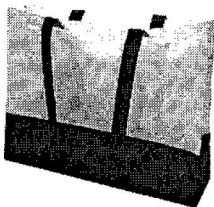
1. Vận động cha mẹ và người thân nên đem theo làn hoặc túi vải để đựng khi đi mua hàng và bản thân chúng ta cũng phải làm như vậy.

2. Trong trường hợp bắt buộc dĩ phải dùng túi ni lông thì nên chọn loại "túi xanh sạch" (nếu có), nếu dùng loại túi nilông thông thường thì sau khi sử dụng

phải vút vào thùng rác, không vút bừa bãi lung tung.

3. Tận dụng quần áo cũ để may thành túi đựng đồ, tránh lãng phí tài nguyên, tránh ô nhiễm hai lần.

Tóm lại nếu mọi thành viên trong xã hội tích cực hưởng ứng phong trào nói trên thì sẽ giảm bớt đáng kể nạn ô nhiễm môi trường (do rác thải bao bì đóng gói), vì vậy không nên đóng gói quá mức sẽ lãng phí tài nguyên và phá hoại môi trường. Hạn chế sử dụng túi nilông là chúng ta đã góp phần vào việc bảo vệ môi trường.

Túi nilông là hung thủ gây ra ô nhiễm trắng, phải kiên quyết chống lại việc lạm dụng túi nilông

ĐỒ UỐNG ĐÓNG CHAI, ĐÓNG LON CÓ HẠI CHO MÔI TRƯỜNG

Theo đà phát triển của khoa học, các loại đồ uống đóng chai, đóng lon tràn ngập thị trường, rất thuận lợi cho cuộc sống, nhưng đồng thời cũng gây áp lực rất lớn cho môi trường. Theo xu hướng hiện nay, chúng ta ngày càng uống nhiều bia, nước ga, nước đóng chai và đồ uống đóng lọ... Để thỏa mãn nhu cầu của người sử dụng, mỗi năm phải mất khoảng 2 ngàn tỉ để sản xuất các loại bao bì, chai, lọ, hộp giấy và cốc nhựa.... Theo một số liệu khảo sát cho biết, số lượng nhôm mà nước Mỹ dùng để sản xuất lon đồ uống còn nhiều hơn số nhôm mà 7 nước phát triển dùng vào các mục đích khác. Trung Quốc tuy đi sau, nhưng vì dân số đông nên mấy năm nay đã vượt xa Mỹ về mặt này. Chỉ trong một năm, Trung Quốc đã phải dùng 1,5 triệu thùng dầu mỏ để chế tạo nguyên liệu phục vụ việc sản xuất các loại vỏ chai đựng nước uống. Số dầu mỏ này đủ để cung cấp cho 100 ngàn xe máy chạy trong một năm. Đây là một con số không nhỏ.

Đồ uống đóng chai, đóng lon chẳng những tiêu hao nguồn năng lượng có hạn, đồng thời còn gây ô nhiễm môi trường. Theo điều tra, để sản xuất 1cm^3

nước máy sẽ thải ra 0,3g CO₂, còn sản xuất 1cm³ nước khoáng sẽ thải ra 185g CO₂, như vậy sản xuất nước máy thì khí CO₂ thải ra ít hơn sản xuất nước khoáng khoảng 600 lần. Như các bạn đều biết, CO₂ gây ra hiệu ứng nhà kính cho trái đất, là hung thủ làm cho khí hậu trái đất nóng lên, đồng thời có liên quan đến tình trạng khí hậu biến đổi khác thường và rất cực đoan trong những năm gần đây. Ngoài ra, cho dù ở rất nhiều nơi nước máy rất sạch và rất dễ có, nhưng mọi người thường chọn dùng đồ uống đóng chai, đóng lon. Nếu vỏ hộp đồ uống được dùng lại nhiều lần, sẽ hạn chế những ảnh hưởng xấu tác động đến môi trường.

Ngoài những ảnh hưởng xấu đến môi trường, nó còn ảnh hưởng trực tiếp đến sức khỏe con người. Hiện nay đồ uống bán trên thị trường chủ yếu được đóng trong chai nhựa hoặc lon nhôm... Lâu nay mọi người

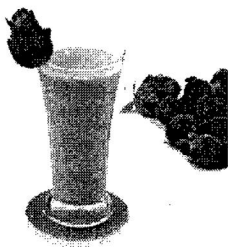

cho rằng nhôm là nguyên tố kim loại vô hại với cơ thể con người, nhưng gần đây, một bác sĩ nổi tiếng của Mỹ đã phân tích tế bào thần kinh của rất nhiều cụ già mắc bệnh đần độn, đã phát hiện trong tế bào thần kinh của họ có hàm lượng nhôm nhiều gấp 2 - 4 lần người bình thường. Ngoài ra theo một trắc nghiệm mới nhất cho kết quả là sau một tuần uống nước đóng chai nhựa thì hàm lượng phenon trong nước tiểu tăng lên 69%, gây ảnh hưởng đến sức khỏe cơ thể.

Vì vậy, để giảm thiểu ô nhiễm môi trường và bảo vệ sức khỏe, chúng ta nên hạn chế dùng đồ uống đóng chai, đóng hộp, tốt nhất là dùng nước máy đun sôi để nguội, dùng hoa quả tự nhiên để chế biến đồ uống. Như vậy vừa có lợi về kinh tế, có lợi cho sức khỏe, vừa bảo vệ môi trường.

Chai đựng đồ uống chiếm một tỉ trọng khá lớn trong rác thải

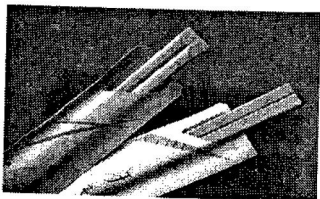

Tự tay làm đồ uống là bảo vệ môi trường xanh

HẠN CHẾ SỬ DỤNG Đũa DÙNG MỘT LẦN - ĐỪNG ĐỂ RỪNG CÂY BIẾN THÀNH MÙN CUA

Việt Nam và Trung Quốc là hai nước có thói quen dùng đũa để ăn cơm. Chất liệu làm đũa rất phong phú. Thời phong kiến, tầng lớp quý tộc thì dùng đũa ngọc, đũa ngà voi, đũa vàng, đũa bạc, kẻ buôn bán giàu có thì dùng đũa làm bằng các loại gỗ quý như gỗ mun, gỗ cẩm lai... Nhưng hiện nay, xu hướng dùng đũa sử dụng một lần ngày càng trở nên phổ biến. Ta hãy tìm hiểu xem dùng đũa một lần có lợi hay có hại ra sao?

Nguyên liệu sản xuất đũa dùng một lần thường là gỗ và tre. Theo thống kê, mỗi năm Trung Quốc sử dụng khoảng 1 triệu 660 ngàn m^3 gỗ để làm đũa dùng một lần, tức phải chặt mất 25 triệu cây gỗ, làm giảm 2 triệu m^3 diện tích rừng. Một cây gỗ 20 năm tuổi chỉ làm được 3 - 4 ngàn đôi đũa, mỗi năm Trung Quốc

Đũa dùng một lần

dùng đến 80 tỉ đôi đũa. Nếu nối các chiếc đũa đó lại với nhau, nó sẽ có chiều dài gấp 21 lần chiều dài từ trái đất đến mặt trăng và trở về. Như vậy bạn hãy tính xem, phải mất bao nhiêu diện tích đất để trồng tre và gỗ chỉ để làm đũa.

Chúng tôi không có số liệu thống kê về số lượng đũa dùng một lần ở Việt Nam, nhưng giả sử người Việt Nam chỉ dùng số đũa dùng một lần bằng một nửa người Trung Quốc thì cũng sẽ đạt được con số không nhỏ. Đũa dùng một lần thường không được thu hồi để tái sử dụng, gây lãng phí về cả mặt tài chính và nguồn tài nguyên.

Trên đây chỉ là tác hại về kinh tế, dưới đây ta xét về cái hại đối với môi trường và sức khỏe người dùng.

1. Trong quá trình sản xuất đũa phải trải qua khâu sấy bằng lưu huỳnh hoặc dùng nước tẩy trắng,

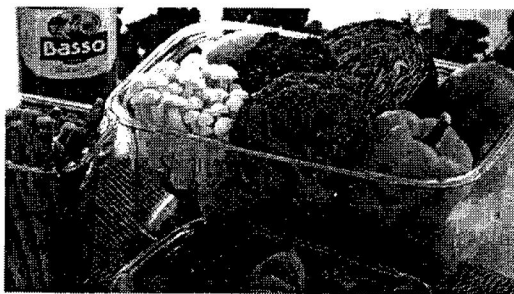
như vậy là phải dùng một lượng lớn nước sạch rồi thải ra một lượng lớn nước có chất độc hại làm ô nhiễm môi trường. Khi đũa bỏ đi cùng với bao bì của nó trở thành loại rác rắn có độc tiếp tục làm ô nhiễm môi trường.

2. Trong quá trình sản xuất đũa dùng một lần không phải là trong điều kiện vô trùng nên không thể gọi là “đũa vệ sinh” được. Hơn nữa khi sấy, tẩy đũa, trong lưu huỳnh có chứa chì, thủy ngân, đây là những kim loại nặng trực tiếp ảnh hưởng đến đường hô hấp của người dùng đũa, có thể gây ra chứng ho, suyễn...

Tóm lại đũa dùng một lần tuy rất tiện lợi nhưng không hề có lợi và cũng không vệ sinh như ta thường nghĩ.

SỬ DỤNG HỘP ĐỰNG THỨC ĂN ĐỦ TIÊU CHUẨN VỀ BẢO VỆ SỨC KHỎE VÀ MÔI TRƯỜNG

Từ khi hộp đựng thức ăn dùng một lần ra đời, mọi người, nhất là công nhân viên chức, học sinh, sinh viên rất hoan nghênh vì dùng rất tiện, ăn xong là bỏ đi đỡ phải rửa phiền phức, vì vậy phong trào cơm hộp ngày càng phát triển. Tuy dùng cơm hộp rất tiện lợi nhưng lợi bất cập hại. Trên thị trường hiện nay có nhiều loại hộp không hợp “quy cách”, không đủ tiêu chuẩn bảo vệ môi trường và bảo vệ sức khỏe người dùng. Do vậy

Tự mình chuẩn bị bộ đồ đựng thức ăn

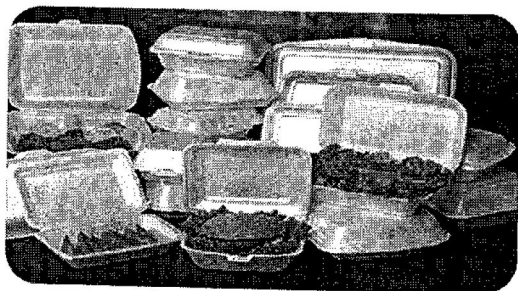
tốt nhất là dùng hộp đựng cơm dùng nhiều lần bằng kim loại hoặc bằng nhựa (đủ tiêu chuẩn về bảo vệ sức khỏe và môi trường), bởi những nguyên nhân sau:

1. Loại hộp nhựa thông thường phải cần đến khoảng 200 năm mới có thể phân hủy, sau khi phân hủy, chúng làm cho đất trở nên cằn cỗi, giá trị sử dụng đất ở những nơi vùi lấp rác cũng giảm nhiều.

2. Nếu vứt bừa bãi những hộp cơm này, sẽ gây ra “ô nhiễm thị giác”.

3. Hiện nay các biện pháp xử lý chỉ là: xếp đống bỏ đấy một thời gian dài, chôn lấp, đốt... Tất cả các biện pháp đó đều gây ô nhiễm môi trường.

4. Trong quá trình xếp đống một chỗ có thể sinh ra khí dễ cháy như CH_4 , loại khí này có thể tự cháy, hoặc khi gặp nguồn lửa sẽ gây ra hỏa hoạn.

*Kiên quyết không dùng dụng cụ
đựng thức ăn dùng một lần*

5. Ngoài chuyện gây ô nhiễm môi trường, loại rác thải này còn là nơi trú ẩn, sinh sôi của các loại vi khuẩn gây bệnh tật, làm nguy hại cho sức khỏe con người.

Tóm lại, dùng hộp đựng cơm, thức ăn dùng một lần có hại cho môi trường, cho sức khỏe và gây lãng phí tài nguyên. Vậy đề nghị các bạn hãy thực hiện các điều dưới đây:

- Dùng loại hộp đựng cơm, thức ăn dùng nhiều lần.
- Nếu dùng thì yêu cầu nhà hàng dùng loại hộp nhựa đủ tiêu chuẩn về bảo vệ sức khỏe và môi trường.
- Tuyên truyền cho bạn bè, người thân để họ cũng thực hiện như mình.

HÃY DỪNG ĐỒ ĂN TRONG CÁC ĐỒ SÀNH SỬ THỦY TINH DÙNG ĐƯỢC NHIỀU LẦN

Màng nhựa, túi nhựa là loại bao bì mà mọi người thường dùng để bảo quản thực phẩm, người ta cho rằng dùng loại sản phẩm này rất tiện lợi và an toàn. Loại sản phẩm này có thực sự an toàn hay không, xin hãy tham khảo những thông tin dưới đây.

Phân tích từ góc độ vật lý, màng nhựa, túi nhựa dùng để bảo quản có tính chất thẩm thấu O và độ ẩm, điều tiết hàm lượng O và lượng nước xung quanh thực phẩm được bảo quản, ngăn không cho bụi trong không khí nhiễm vào thức ăn, giữ cho thức ăn không bị hư hỏng. Nhưng không phải tất cả các loại màng nhựa, túi nhựa đều an toàn đối với sức khỏe con người. Hiện nay, hầu hết các loại màng nhựa, túi nhựa bán trên thị trường đều cùng một loại với túi ni lông thường dùng, đều từ etylen ($\text{CH}_2 = \text{CH}_2$) mà ra. Căn cứ vào các chủng loại khác nhau của nguyên liệu mẹ etylen, có thể chia màng nhựa bảo quản làm 3 loại:

Một là, loại nhựa PE. Loại màng PE thường dùng để gói trái cây, rau, hoặc các bán thành phẩm mua từ

chợ, siêu thị về.

Hai là, loại nhựa PVC. Loại này cũng dùng để làm bao bì của thực phẩm, nhưng độ an toàn đối với sức khỏe con người có vấn đề.

Màng nhựa PVC

Ba là, loại nhựa PVDC. Loại này chủ yếu dùng làm bao bì cho thực phẩm chín.

Trong ba loại này thì loại làm bằng nhựa PE và nhựa PVDC có độ an toàn cao hơn loại PVC, vì loại nhựa PVC có chứa chất có thể gây ung thư cho người dùng. Ngoài ra, loại PVC sau khi thải ra rất khó phân hủy trong môi trường tự nhiên, gây ra ô nhiễm nặng nề cho môi trường sống của con người. Hai loại màng, túi làm bằng nhựa PE và PVDC tương đối an toàn đối với sức khỏe và môi trường (rác có thể phân hủy trong một thời gian không dài) nên khi cần có thể dùng. Dưới đây chúng tôi giới thiệu 3 phương pháp để các bạn vận dụng khi chọn mua các loại màng bọc thực phẩm:

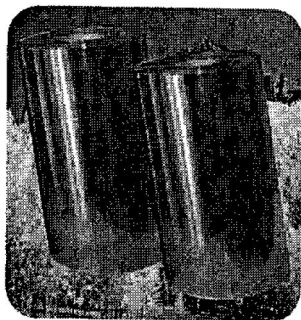
1. “Nhìn”: Nhìn xem có phần thuyết minh cho sản phẩm không, nếu có ghi là PE hoặc PVDC thì bạn nên mua, nếu ghi là PVC thì không nên mua.

2. “Sờ”: Loại màng nhựa PE nói chung độ dính và độ trong suốt kém, lấy tay day day sẽ dờ ra dễ dàng, còn màng nhựa PVC thì độ dính và độ trong

suốt cao hơn, dễ dính vào tay, lấy tay day day rất khó
dỡ ra được.

3. “Dùng lửa đốt”. Dùng lửa đốt, ngọn lửa có màu
vàng, rời nguồn lửa vẫn cháy không tắt, sùi như giọt
dầu, không có mùi vị gì, thì đó là màng nhựa PE. Nếu
đốt có màu vàng xanh, nhiều khói, không sùi như giọt
dầu, rời khỏi nguồn lửa thì tắt, có mùi khó chịu, thì đó
là màng nhựa PVC.

Tuy hai loại màng nhựa PE và PVDC không có
hại cho sức khỏe của con người, nhưng dùng để bảo
quản thức ăn và túi đựng thức ăn thì vẫn gây ra ô
nhiễm môi trường. Vì vậy tốt nhất là dùng các đồ
đựng bằng sành sứ, thủy tinh, hộp nhựa kín dùng
được nhiều lần. Như vậy vừa tiết kiệm tài nguyên,
vừa tránh được ô nhiễm môi trường.

Màng nhựa PVDC

ĐỐT VẬT PHẨM, ĐỐT RÁC BỪA BÃI CÓ HẠI CHO MÔI TRƯỜNG

Trong quá trình đốt than, khí ga và dầu mỏ sẽ sinh ra rất nhiều khí CO_2 , loại khí này giống như cái chụp đèn thủy tinh, ngăn không cho nhiệt lượng tỏa lên tầng không gian bên ngoài, hơi nóng bị ngừng lại trong khí quyển, tạo nên “hiệu ứng nhà kính”. “Hiệu ứng nhà kính” làm cho nhiệt độ toàn cầu nóng lên, gây ra thiên tai hạn hán và lũ lụt, làm cho núi băng ở Nam cực và Bắc cực tan chảy, dẫn đến mặt nước biển dâng lên. Trong đời sống thường ngày, các bạn học sinh thường thấy việc đốt đồ giấy, đồ nhựa... cũng gây ô nhiễm môi trường như vậy, thậm chí sự ô nhiễm so với do đốt than, dầu mỏ, khí ga, còn nhiều hơn, phức tạp hơn, độc tính lớn hơn, vì vật phẩm có độc, rác cháy cũng sinh ra các khí có hại như CO_2 , S và N... làm ô nhiễm khí quyển. Đồng thời trong quá trình đốt chúng ta không bố trí thiết bị lọc, khí độc trực tiếp thải vào không khí, sự nguy hại càng lớn. Ngoài ra, sau khi cháy, tro có chứa kim loại nặng lẫn vào đất sẽ gây ra ô nhiễm đất và nước ngầm. Còn có rất nhiều vụ cháy do hành vi đốt bừa bãi gây ra. Bởi vậy chúng ta không được đốt bừa bãi vật phẩm độc và rác. Vì khi rác, lá cây khô, các chế phẩm từ giấy, nhựa, cao su cháy sẽ

gây nguy hại cho người và môi trường.

1. Đốt rác, các chế phẩm từ giấy gây nguy hại cho người và môi trường. Khi đốt các chế phẩm từ giấy và rác sẽ thải ra tro, khí CO_2 và khí nitrogen... đều là khí độc có hại cho người và ô nhiễm không khí. Giấy lộn khi cháy sinh ra các khí độc hại như CO , CO_2 , ngoài ra còn thải vào không khí các chất kim loại có hại như chì gây hại cho sức khỏe con người. Ngoài ra trong giấy lộn có chứa một ít dầu, mực trong đó có chứa chì và chất có hại khác.

2. Đốt các đồ nhựa, cao su hoặc rác có hại cho con người. Khi đồ nhựa, cao su hoặc rác cháy thường có mùi rất khó ngửi và thải ra nhiều loại chất có hại, trong đó có chất mà người ta cho rằng có thể gây ung thư cho con người, chân tay bị biến dạng, da bị tổn thương, ảnh hưởng đến việc phát dục. Bởi vậy chúng ta phải thận trọng, không được đốt rác tùy tiện.

3. Đốt lá cây, cành cây có hại cho sức khỏe con người. Bản thân lá cây hấp thu và tích trữ một số chất có hại, đồng thời mang không ít bụi bặm. Khi cháy, những chất có hại ở lá theo khói hòa vào không khí, và sinh ra một lượng lớn khí làm ô nhiễm môi trường.

Do đó không nên tùy tiện đốt đồ vật và rác. Lá rụng, cành cây khô có thể vùi xuống đất làm phân bón. Giấy, sản phẩm làm từ giấy, nhựa, cao su có thể thu hồi để tái chế, vừa tiết kiệm tài nguyên vừa giảm thiểu ô nhiễm môi trường, bảo vệ sức khỏe con người.

Ngoài ra ở nước ta hiện nay, một bộ phận không nhỏ

trong xã hội có tư tưởng mê tín dị đoan, nên vào các dịp lễ tết, cúng giỗ, ma chay, họ thường đốt vàng mã, tiền âm phủ. Vàng mã gồm đủ loại, rất phong phú: “vàng”, “tiền”, nhà lầu, ô tô, radio, cát xét, ngựa, quần áo... tất nhiên đều làm bằng giấy. Mỗi lần đốt như vậy tốn khá nhiều tiền. Người ta cho rằng, trần sao âm vậy, đốt vàng mã để người thân dưới cõi âm mới có đồ để dùng!!!

Khỏi phải nói các bạn đều hiểu quan niệm đó hoàn toàn là mê tín dị đoan, ta nên bài trừ. Các bạn nên khuyên người thân không nên đốt vàng mã, vì chúng vừa tốn tiền vô ích, vừa làm ô nhiễm môi trường.

TỰ GIÁC CHẤP HÀNH LỆNH CẤM ĐỐT PHÁO, ĐẢM BẢO SỰ AN TOÀN VÀ BẢO VỆ MÔI TRƯỜNG

Trước đây, mỗi khi có dịp cưới xin, lễ hội, nhất là vào dịp tết âm lịch, Việt Nam thường có tục lệ đốt pháo để ăn mừng, chúc mừng, không khí vô cùng náo nhiệt và vui vẻ. Thế nhưng bên cạnh niềm vui, lại là những nỗi buồn cho một số gia đình vì có con em bị tai nạn do pháo gây ra. Hàng năm, có rất nhiều người phải vào bệnh viện vì bị tai nạn do pháo gây ra, có em còn bị mù cả mắt, phải mang tật suốt đời. Trước tình trạng đau lòng đó, nhà nước ta đã rất sáng suốt đưa ra lệnh cấm

Đốt pháo có hại cho sức khỏe và môi trường

sản xuất, buôn bán và tàng trữ pháo, được nhân dân rất đồng tình, ủng hộ và nghiêm chỉnh chấp hành. Từ đó tai nạn do pháo gây ra giảm hẳn, thậm chí có địa phương không xảy ra một tai nạn nào. Song có một bộ phận nhỏ dân chúng và thanh thiếu niên chưa nhận thức được tác hại của pháo nên vẫn mua pháo nhập lậu để đốt. Hành vi phạm pháp đó cần phải chấm dứt, vì quyền lợi của bản thân họ và của cộng đồng.

Dưới đây chúng tôi nêu một số tác hại của pháo để mọi người, nhất là các bạn thanh thiếu niên học sinh hiểu rõ, làm cơ sở cho việc nghiêm chỉnh thực hiện lệnh cấm sản xuất, mua bán và tàng trữ pháo.

Tác hại của đốt pháo rất nhiều, điều rất rõ ràng và dễ thấy nhất là vấn đề “an toàn” và “môi trường”. Hàng năm một số thanh thiếu niên do đốt pháo mà thân thể bị hủy hoại (có em mù cả mắt) khiến niềm vui trong ngày lễ tết thành nỗi buồn vô hạn. Hỏa hoạn cũng là một trong những vấn đề do đốt pháo gây ra. Theo thống kê cho thấy, trước đây có khoảng 20% - 30% số vụ hỏa hoạn xảy ra do đốt pháo.

Ngoài vấn đề bảo đảm an toàn, lệnh cấm đốt pháo còn tính đến một số nguyên nhân quan trọng khác như: đốt pháo tập trung (như trong dịp tết âm lịch) sẽ sinh ra một lượng lớn khói bụi, gây ô nhiễm môi trường nghiêm trọng, còn lãng phí một lượng lớn tài nguyên.

1. Đốt pháo gây ô nhiễm không khí. Đốt pháo thải ra một lượng lớn khí CO, SO₂, nitrogen, các loại chất oxy hóa kim loại và phi kim loại, thải ra một lượng lớn hạt bụi khói. Sau khi đi vào không khí, SO₂ bị oxy hóa

trở thành axit sunphuric, hình thành mưa axit, có thể ăn mòn khá mạnh các công trình kiến trúc và thiết bị công nghiệp, làm cho cây cối, tôm cá trong hồ ao chết, dinh dưỡng trong đất bị hủy hoại, giảm sản lượng cây trồng hoặc bị chết. Sau khi hít phải khói bụi do đốt pháo gây ra, các cơ quan như phổi, máu, thần kinh... của con người đều bị xâm hại. Ngoài ra hình thành màn sương mù bao phủ thành phố, hạn chế tầm nhìn của người và phương tiện giao thông.

2. Tiếng pháo nổ liên tục trong đêm giao thừa có hại rất lớn cho cơ thể con người. Theo các nhà khoa học, tiếng ồn trong đêm mà con người có thể chịu đựng được không được vượt quá 45 đêxiben, tương đương với tiếng kêu của ếch nhái, tiếng ồn có cường độ cao rất nguy hại đối với những người mắc bệnh về mạch máu não, bệnh tim. Tiếng ồn mỗi khi cao lên 1 đêxinben, tỉ lệ phát bệnh cao huyết áp cũng tăng lên tương ứng. Ngoài ra, do đốt pháo, thính lực của con người bị tổn thương, thậm chí có người bị điếc.

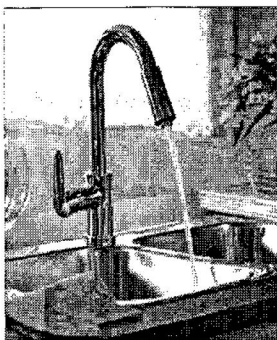
3. Đốt pháo còn tạo ra rác ở thể rắn. Vào dịp tết âm lịch hoặc các lễ hội lớn xác pháo nhiều vô kể, tăng gánh nặng cho công nhân vệ sinh môi trường. Ngoài ra đốt pháo tạo ra những mảnh giấy vụn, khói bụi rơi khắp mặt đất, ảnh hưởng đến vệ sinh đường phố.

Việc đốt pháo có hại cho sức khỏe con người và làm ô nhiễm môi trường. Lệnh cấm đốt pháo là có lợi cho sức khỏe con người và giữ cho chúng ta một môi trường xanh, sạch, đẹp. Mỗi một công dân chúng ta phải tự giác, nghiêm chỉnh thực hiện lệnh đó.

ĐỪNG ĐỂ VÒI NƯỚC KHÓC TẮM TỨC

Chắc chắn rằng các bạn đã từng có lần chứng kiến cảnh: một bạn học sinh (hoặc một người nào đó) sử dụng xong không vặn chặt vòi nước đã vội bỏ đi, và nước cứ thế tí tách nhỏ giọt. Nhiều người cho rằng vài giọt nước đó đáng kể gì, chẳng đáng bao nhiêu tiền, chẳng can

hệ gì, nên coi như không trông thấy, chẳng quan tâm gì. Chẳng mấy ai có thể nghĩ rằng, những giọt nước đó có thể đủ để cứu sống một mạng người.

Một vòi nước không vặn chặt, một tháng có thể thất thoát khoảng từ 1 - 6 m³ nước. Trên toàn cầu có bao nhiêu vòi nước ta không thể thống kê được, nhưng chắc chắn đó là một con số không nhỏ. Tuy bề mặt trái đất có trên 70% diện tích là nước, nhưng tài nguyên

nước ngọt của toàn cầu cực kỳ có hạn. Toàn cầu có 138,5 tỉ m³ nước trên bề mặt trái đất, nhưng trong đó 97,2% là nước mặn không dùng được, 2% là nước ngọt đóng băng ở hai cực và núi cao rất khó sử dụng được, tài nguyên nước ngọt thực sự có thể cung cấp cho con người sử dụng chỉ là 1 phần ngàn lượng nước của toàn cầu. Nhưng, nhu cầu về sử dụng nước ngọt mỗi năm đang không ngừng tăng lên, hơn 80 quốc gia và khu vực chiếm 40% dân số toàn thế giới, ước khoảng 1 tỉ người không được ăn nước sạch. Số người do không được ăn nước sạch nên bị tử vong hàng năm lên đến 10 triệu người ở các nước đang phát triển. Do đó, nắm vững một số thường thức bảo quản tốt vòi nước, tiết kiệm nước là rất cần thiết.

1. Khi cần rửa một số ít rau, quả, giặt khăn tay hoặc rửa đồ vật nhỏ thì nên dùng chậu để rửa hoặc giặt, không nên mở vòi nước rửa và giặt trực tiếp sẽ dễ lãng phí nước.

2. Khi đánh răng, lấy nước vào ca, cốc đầy rồi đóng vòi lại, khi thiếu nước thì lấy thêm, không như một số người vừa đánh răng vừa để cho vòi nước chảy, thời gian đánh răng mất 2 - 3 phút thì vòi nước cũng chảy 2 - 3 phút. Một gia đình có 4, 5 người đều làm như vậy thì vòi nước chảy phí nước đến 10 - 15 phút, cả năm sẽ chảy phí biết bao nước. Khi rửa mặt hoặc giặt quần áo bằng tay mà cũng làm như vậy thì lượng nước bị lãng phí sẽ gấp nhiều lần.

3. Khi tắm mà dùng sữa tắm hoặc xà phòng thơm thì đóng vòi nước, sau khi chà xát người kỹ rồi mới mở

vòi nước cho sạch người, không để vòi nước chảy khi chà xát người, như vậy cũng sẽ tiết kiệm được nước.

4. Khi rửa rau, nên rửa kỹ từng chậu một, không mở vòi rửa trực tiếp, như vậy sẽ tiết kiệm được nước.

5. Nếu bồn cầu bị rò rỉ thì phải sửa chữa ngay. Theo ước tính, một bồn cầu bị rò rỉ có thể mất từ 3 - 25m³ nước trong một tháng, nếu một thành phố có 200 ngàn bồn cầu thì sẽ tổn thất mất khoảng vài trăm ngàn m³ nước trong một năm.

6. Thường xuyên kiểm tra vòi nước và ống nước xem có bị rò rỉ không. Theo ước tính, cho dù chỉ rò rỉ một giọt nước thôi, một tháng cũng chảy phí mất khoảng 5 m³.

7. Khi đang dùng nước, nếu phải mở cửa hoặc nhận điện thoại thì nên nhanh tay đóng vòi nước lại.

Khi thấy không có ai dùng mà vòi nước chảy thì đóng vòi lại

8. Vòi nước dùng lâu có hiện tượng rò nước, có thể lấy một nút cao su đặt vào họng vòi nước thì nước không bị rò rỉ nữa.

9. Không chế lưu lượng của vòi nước bằng cách xoắn rửa có gián đoạn thay cho xoắn rửa liên tục không gián đoạn.

Các bạn học sinh thân mến, nước là tài nguyên không thể thiếu cho cuộc sống của loài người, không có nước loài người sẽ không thể sinh tồn, hoa sẽ khô héo, sông ngòi khô cạn, vạn vật đều sẽ không tồn tại. Thời gian qua, qua các phương tiện thông tin đại chúng, các bạn biết rằng, ở nước ta hoặc nhiều nước khác trên thế giới xảy ra rất nhiều hạn hán, mùa màng thất bát, dân chúng rất khó khăn, thậm chí có nhiều người chết đói vì thiếu lương thực. Chúng ta hãy hành động ngay từ bây giờ, tự mình tiết kiệm khi dùng nước và kêu gọi mọi người cũng làm như vậy. Khi trông thấy vòi nước ai đó dùng xong không đóng hoặc vặn không chặt, đang rò nước thì hãy vặn chặt lại, đừng để cho giọt nước cuối cùng trở thành giọt nước mắt của chúng ta.

Ngày 22 tháng 3 hàng năm được lấy là “Ngày nước thế giới”. Mục đích của ngày này là nhằm tăng cường ý thức bảo vệ tài nguyên nước, góp phần giải quyết vấn đề thiếu nước ngày càng trở nên trầm trọng.

TẮM THẾ NÀO ĐỂ VỪA ĐẢM BẢO SẠCH SẼ VỪA TIẾT KIEM NƯỚC

Vào mùa hè, sau một ngày làm việc và học tập vất vả, được ngâm mình trong bồn nước mát thì thú vị biết mấy. Song có mấy ai nghĩ rằng chuyện tắm rửa lại có liên quan đến việc bảo vệ môi trường. Việt Nam vốn là một đất nước có nguồn tài nguyên nước dồi dào, nhưng với tốc độ phát triển ngày càng mạnh mẽ, nguồn nước sạch không đủ để cung cấp cho nhu cầu sử dụng của người dân. Hà Nội đã phải đưa thêm nước sông Đà về mới cung cấp tạm đủ cho cư dân Thủ đô. Tắm là một việc không thể tránh trong cuộc sống của mọi người, đây cũng chính là một trong những khâu tiêu thụ nhiều nước sạch (trừ trường hợp tắm ở sông, ao hồ, đây là nói trường hợp tắm ở nhà trong phòng tắm có các thiết bị như: bình nước nóng lạnh, vòi hoa sen, bồn tắm)

Để tiết kiệm nước trong khi tắm mà vẫn đảm bảo vệ sinh sạch sẽ, chúng tôi xin giới thiệu một số phương pháp sau đây:

1. Vào mùa đông cần phải tắm nước ấm, bạn phải biết điều chỉnh thành thạo tỉ lệ nước nóng nước lạnh cho thích hợp, lạnh quá, nóng quá không dùng được

sẽ gây lãng phí nước, điện hoặc ga.

2. Không nên mở vòi hoa sen hết cỡ, không để vòi hoa sen chảy liên tục từ đầu đến cuối.

3. Dùng vòi hoa sen phun nước một lượt từ đầu đến chân rồi tắt vòi nước. Sau đó dùng sữa tắm hoặc xà phòng thơm chà xát kỹ cạo cho sạch toàn thân. Cuối cùng xối nước cho sạch hết sữa tắm hoặc xà phòng thơm là người cũng sạch.

4. Trong gia đình đông người, nên thống nhất với nhau để người nọ nối tiếp người kia vào tắm, như vậy sẽ tiết kiệm được nước nóng và cả nước lạnh so với cách mỗi người tắm vào những khoảng cách thời gian khác nhau.

5. Không nên vừa tắm vừa làm việc khác như giặt quần áo hoặc cạo giấy dép chẳng hạn, để gây lãng phí nước khi không tập trung chú ý.

6. Nên dùng vòi hoa sen để tắm sẽ tiết kiệm nước hơn dùng bồn tắm. Khi cần thiết phải dùng bồn tắm

thì không nên mở nước cho đầy ắp bồn tắm, chỉ 1 phần tư hoặc 1 phần hai là đủ. Sau khi tắm xong, có thể sử dụng nước này để cạo rửa nhà vệ sinh, cạo rửa xe,...

Nên ít tắm bồn

NƯỚC CÓ THỂ DÙNG LẠI NHIỀU LẦN ĐỂ TRÁNH LÃNG PHÍ

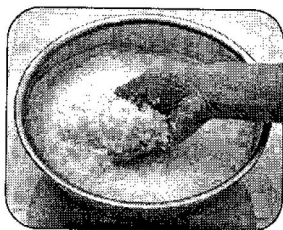
Nước là một loại tài nguyên vô cùng quý giá, không có nước, con người cũng như mọi sinh vật (trong đó có người) trên trái đất này không thể tồn tại được. Hiện nay, có rất nhiều nước trên thế giới thiếu nước sạch ở các mức độ khác nhau. Có những nước thường xuyên xảy ra nạn hạn hán, mùa màng thất bát không ít nông dân bị chết đói. Việt Nam không phải là một quốc gia thiếu nguồn nước, nhưng do nhiều nguyên nhân vẫn chưa cung cấp đủ nước sạch cho nhân dân, nhất là đối với các thành phố lớn. Vào mùa hè một số năm, người dân ở một số khu phố phải mua từng can nước để dùng. Trong khi đó một số người, kể cả một số bạn học sinh lại dùng nước sạch rất lãng phí, không nghĩ đến nỗi khổ của những người, những gia đình thiếu nước. Mỗi người chúng ta cần phải có ý thức rằng, nước là tài sản chung của cộng đồng, của đất nước, mỗi cá nhân chỉ được phép dùng một phần, phần còn lại giành cho người khác và cộng đồng. Sử dụng nước lãng phí là có tội.

Nếu mọi người có ý thức tiết kiệm nước, có thể nghĩ ra nhiều sáng kiến tiết kiệm nước, dưới đây xin

giới thiệu phương pháp dùng nước nhiều lần để các bạn học sinh tham khảo:

1. Dùng nước vo gạo để rửa rau, sau đó dùng nước sạch rửa lại lần cuối, như vậy vừa tiết kiệm nước vừa có thể loại bỏ được nông dư

còn sót lại trên rau. Nước rửa rau xong có thể dùng để xối bồn xí.

Nước vo gạo, nước nuôi cá có thể dùng để tưới hoa

2. Dùng nước vo gạo, nước trần bún, hoặc nước luộc mì sợi để rửa bát đĩa, sau đó dùng nước sạch tráng lại, vừa sạch dầu mỡ vừa tiết kiệm nước.

3. Vào mùa hè khi dội nước trong ngoài nhà để giảm nóng bức, có thể tận dụng nước rửa mặt, rửa chân tay hoặc nước giặt quần áo.

4. Khi cọ rửa xe đạp, xe máy, xe ô tô (xe riêng của gia đình) trước tiên dùng giẻ ướt hoặc bọt biển thấm nước để cọ rửa, sau đó tráng một lượt nước cuối bằng nước sạch, hoặc cọ rửa bằng nước đã giặt quần áo, cuối cùng tráng bằng nước sạch.

5. Tưới hoa cũng có thể tiết kiệm nước. Chậu trồng hoa đặt trên một cái đĩa sâu lòng, khi tưới hoa, nước sẽ rỉ qua một vài lỗ nhỏ ở đáy chậu hoa xuống đĩa, như vậy nước sẽ không rỉ ra sàn nhà, đồng thời có thể dùng

nước ở đĩa để tưới lại cho hoa.

6. Nước giặt quần áo có thể dùng giặt gậy lau sàn, dùng lau sàn nhà, lau rửa toa lét. Nước giặt quần áo lần cuối có thể dùng lau cửa sổ và các đồ dùng trong nhà,...

7. Nước rửa mặt xong có thể dùng rửa chân, nước rửa chân xong có thể xối rửa toa lét.

8. Sau khi đi vệ sinh xong chỉ nên mở nước xối vừa phải, không nên mở hết cỡ gây lãng phí nước.

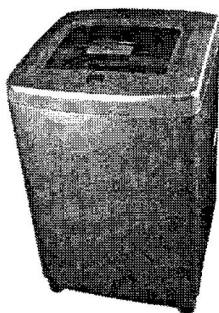
9. Vào mùa hè, khi dùng máy điều hòa nhiệt độ, hãy dùng một xô nhỏ hứng nước từ ống thoát nước chảy từ máy ra, một đêm có thể hứng được hơn lưng xô nước.

10. Dùng một chiếc xô lớn để thu gom các loại nước thải sau khi tắm giặt... để dùng vào việc cọ rửa toa lét.

Tất cả những việc làm trên đòi hỏi người thực hiện có một đức tính chịu khó, không ngại phiền phức và trước tiên là có ý thức tiết kiệm nước vì mọi người.

GIẶT QUẦN ÁO THẾ NÀO CHO CÓ LỢI NHẤT

Ý thức bảo vệ môi trường của mọi người được nâng cao, theo đó từ ngữ “cuộc sống ít carbon” trở nên quen thuộc với mọi người, vậy “cuộc sống ít carbon” là thế nào? Đó là phương thức sống giảm thiểu mức thải khí CO₂, giảm thấp mức tiêu hao năng lượng, giảm mức chi tiêu. Nói thì dễ nhưng việc thực hiện được không phải là điều đơn giản mà nó thực sự khó khăn, đòi hỏi mỗi người chúng ta phải luôn cố gắng. Tiết kiệm nước là một yếu tố quan trọng của “cuộc sống ít carbon”. Giặt giữ quần áo là một khâu tiêu hao khá nhiều nước, vậy giặt giữ thế nào để tiết kiệm nước, góp phần vào việc thực hiện “cuộc sống ít carbon”.

Hiện nay đời sống của người dân ngày càng được nâng cao, hầu hết các gia đình đã sử dụng máy

giặt, vừa thuận tiện vừa đỡ sức lao động. Nhưng máy giặt cũng có những mặt bất lợi như: lượng tiêu hao nước gấp 1,5 lần so với giặt bằng tay, ngoài ra còn tiêu hao mất một lượng điện năng. Vậy nên sử dụng máy giặt thế nào để có thể tiết kiệm nước và tiết kiệm năng lượng?

1. Đồn quần áo bẩn đủ một mẻ giặt mới mở máy giặt.

2. Nên chọn mua loại máy giặt có đặt chế độ định giờ cho các loại vải quần áo để vừa đảm bảo độ bền cho quần áo vừa tiết kiệm điện và nước.

3. Gia đình có nơi phơi quần áo thì nên mua loại máy giặt thông thường, không cần dùng loại máy giặt sấy, như vậy có thể tiết kiệm được điện năng làm khô.

4. Khi sử dụng máy nên cài số mạnh sẽ tiết kiệm điện hơn cài số yếu, và kéo dài được tuổi thọ của máy.

5. Thời gian thoát nước không vượt quá 3 phút, trung bình trong 1 phút, lượng nước máy giặt có thể thải ra ngoài được khoảng 55%, do đó 3 phút có thể thoát hết số nước trong máy, thời gian quá dài sẽ tiêu hao nhiều điện năng.

Tăng cường giặt quần áo bằng tay, hạn chế giặt bằng máy là tốt nhất. Có tài liệu nói rằng, mỗi lần giặt tay có thể giảm được 0,26 kg khí các bon. Như vậy mấy chục vạn máy giặt của cả nước chỉ cần bớt một lần giặt sẽ giảm bớt được hàng ngàn tấn khí thải các bon.

Giặt tay cũng tiết kiệm nước hơn giặt máy. Khi giặt phải dùng chậu giặt, không giặt trực tiếp dưới vòi

nước, sẽ hạn chế lượng nước chảy ra trong một lần giặt. Vào mùa đông, một số người giặt quần áo bằng nước nóng, gây hao tổn điện năng khi đun nước và thải ra khí CO₂. Nếu giặt bằng nước lạnh có thể giảm tiêu hao năng lượng và giảm khí CO₂.

SẠCH HAY LÀ Ô NHIỄM

Hiện nay nước rửa tay, rửa bát đĩa, nước tẩy rửa vệ sinh, bột giặt tràn ngập thị trường. Các sản phẩm đó được quảng cáo như là những sản phẩm hoàn mỹ mang lại lợi ích cho người tiêu dùng. Trên thực tế không phải như vậy, so với những loại sản phẩm làm sạch truyền thống như xà phòng giặt, xà phòng thơm thì những loại sản phẩm mới này có hại hơn rất nhiều. Chúng ta hãy tìm hiểu kỹ xem sao nhé.

Dại đa số những sản phẩm mới này đều do các hóa chất hợp thành, chúng làm cho da của con người bị lão hóa, thô ráp, khiến da trở nên quá nhạy cảm. Còn xà phòng giặt có thành phần chính là mỡ động vật và thực vật, thêm một ít chất kiềm vào để chế biến thành, thành phần chất thiên nhiên tương đối nhiều, không có hại (hoặc ít hại) cho cơ thể người. Xà phòng thơm thì chỉ khử đi một số tạp chất trong xà phòng giặt, đưa vào một ít hương liệu là thành xà phòng thơm nên cũng ít hại cho cơ thể người.

Ngoài ra, những loại sản phẩm mới sau khi dùng nước thải ra chảy vào sông ngòi hồ ao gây ra ô nhiễm, còn xà phòng giặt và xà phòng thơm truyền thống vì nguyên liệu chính là từ thiên nhiên nên ảnh hưởng

đến môi trường rất ít.

Trong quá trình chế tạo những sản phẩm làm sạch mới, ngoài vấn đề nước thải và khí thải làm ô nhiễm môi trường, thì trong quá trình sử dụng còn thải ra các chất bẩn làm ô nhiễm nguồn nước. Sau khi bột giặt có chứa lân được thải ra có thể làm cho loài tảo phát triển quá mức, gây ra tình trạng hao tổn oxy, tôm cá trong nước không đủ oxy nên bị chết, hơn nữa nước trong ao hồ, sông, biển cũng bị ô nhiễm.

Ngoài ra, hiện nay trong nhà bếp của chúng ta cũng không thể thiếu loại nước tẩy rửa, nhưng sử dụng không thỏa đáng trong một thời gian dài có thể gây tổn thương cho hệ thống trung khu thần kinh của người, gây trở ngại cho sự phát triển trí lực, năng lực tư duy bị rối loạn. Chất tẩy rửa dính vào quần áo có thể gây viêm da, khiến da trở nên quá nhạy cảm. Sử dụng chất tẩy rửa với nồng độ cao trong một thời gian dài có thể làm cho chất gây ung thư có chứa trong chất tẩy rửa ngấm qua da, qua miệng và xâm nhập cơ thể, làm tổn hại cho sức khỏe con người.

Thực tế cho thấy, cái gọi là sự sạch sẽ trong đời sống của chúng ta lại đang là ngọn nguồn của sự ô nhiễm. Vì sức khỏe của cộng đồng và để hạn chế tối đa sự phá hoại môi trường, chúng ta nên chọn dùng những sản phẩm ít ảnh hưởng đến môi trường nhất. Xin giới thiệu với các bạn học sinh một số phương pháp tốt có thể thực hiện:

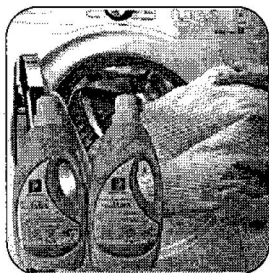
1. Khi giặt quần áo, đặc biệt là quần áo lót, tốt nhất

là giặt bằng xà phòng giặt.

2. Hàng ngày dùng xà phòng thơm để rửa tay.

3. Khi giặt các loại đồ nhung, len, lụa thì dùng loại xà phòng không có sút, còn giặt đồ thường thì dùng xà phòng thường là được.

4. Hạn chế dùng nước tẩy rửa, dùng nước nóng hoặc nước vo gạo để rửa bát đĩa sẽ rửa sạch được dầu mỡ và chất tanh.

Nên ít dùng các loại bột, nước giặt quần áo, vì chúng sinh ra nước thải gây ô nhiễm môi trường

DÙNG PHƯƠNG PHÁP BẢO VỆ MÔI TRƯỜNG THAY THẾ CHO NƯỚC THƠM VÀ HƯƠNG THƠM

Nhiều người cho rằng nước thơm làm sạch không khí là phương pháp tốt xử lý ô nhiễm không khí ở trong nhà, trong ô tô. Thực ra không phải như vậy, nước thơm không những không làm sạch không khí mà còn có hại cho sức khỏe con người và môi trường. Vì loại nước này là dùng mùi thơm để át đi mùi hôi, giảm bớt cảm giác khó chịu khi chúng ta ngủ phải mùi hôi. Kết quả là không thay thế được mùi hôi kia mà còn đưa thêm vào không khí một thành phần hóa học cũng nguy hại như vậy, những thành phần đó vừa hại cho sức khỏe con người vừa ô nhiễm môi trường.

1. Có hại cho sức khỏe con người. Hiện nay trên thị trường bán rất nhiều nước thơm làm sạch không khí, về cơ bản đều có chứa các chất ête, tinh dầu thơm. Những chất này đều là chất làm ô nhiễm không khí, sử dụng lâu dài thì hệ thống hô hấp và hệ thống thần kinh sẽ trúng độc sinh ra đau đầu, ngứa họng, mắt nhức... nghiêm trọng hơn là ảnh hưởng đến sự phát triển của trẻ em. Có nguồn tin cho rằng có loại nước thơm còn chứa chất benzen là chất có thể gây ung thư.

2. Có hại cho môi trường. Nước thơm chỉ át mùi hôi, nhưng không thay thế mùi hôi trong không khí. Bản thân nó sau khi phân giải sinh ra vật ô nhiễm có hại cho sức khỏe và môi trường. Còn các loại hương thơm sau khi đốt sẽ sinh ra khói bụi làm không khí trong nhà thêm một lần ô nhiễm.

Do đó để an toàn, chúng ta không nên dùng các loại nước thơm, các loại hương thơm để xử lý không khí trong nhà mà nên áp dụng một số phương pháp sau:

- Thường xuyên làm vệ sinh trong nhà, thường xuyên mở cửa sổ cho thoáng khí. Bất kỳ là mùa hè hay mùa đông, hàng ngày nên mở cửa sổ một hai tiếng tốt nhất là vào lúc 9h sáng, 3h chiều.

- Trồng cây trong vườn nhà, để chậu cảnh trong phòng có tác dụng điều tiết không khí, khử mùi, vì thực vật xanh có thể hấp thu các chất thải như CO_2 , Andehyt... và thải ra dưỡng khí loại khí có lợi cho con người.

Các loại dầu ăn có thể khử mùi, diệt khuẩn

- Loại dấm ăn mà chúng ta thường dùng có khả năng diệt khuẩn, có thể dùng để làm sạch không khí trong nhà. a) Đun sôi dấm lên, hơi dấm có khả năng sát khuẩn và khử mùi. Cứ 10m² nhà thì dùng từ 100g - 150g dấm ăn pha với 200g - 300g nước. Cho nước pha dấm vào nồi đun lửa nhỏ khoảng 30 phút, khi đun tốt nhất nên đóng cửa sổ lại. b) Dùng khăn thấm dấm đã pha loãng vẩy nhiều lần trong nhà cũng có hiệu quả khử mùi, nếu dùng bơm phun càng hiệu quả hơn. c) Cho dấm ăn vào chảo đun lên sẽ hết các mùi thức ăn ám trong bếp.

- Dùng bã chè phơi khô rồi để vào ngăn kéo, ngăn tủ, góc nhà... không những có thể khử mùi, mà còn tỏa ra hương thơm nhẹ.

Bã chè rất có ích, đừng bỏ đi

DÙNG ĐIỆN TIẾT KIỆM LÀ CON NGƯỜI VĂN MINH

Các bạn học sinh thân mến, trong cuộc sống hàng ngày, các bạn có chú ý đến việc tiết kiệm điện không? Các bạn có biết rằng thói quen tắt đèn khi không dùng nữa là một hành vi tốt để tiết kiệm năng lượng và bảo vệ môi trường không?

Tiết kiệm điện là tiết kiệm nguồn năng lượng, giảm thiểu ô nhiễm môi trường. Hiện nay, thủy điện, điện mặt trời, điện hạt nhân mới chỉ cung cấp được một phần rất nhỏ nhu cầu sử dụng điện của loài người, còn phần lớn là do nhiệt điện cung cấp. Nguồn nhiệt điện được lấy từ dầu mỏ và than đốt. Hàng năm cả thế giới phải dùng đến hàng tỉ tấn than và dầu mỏ để sản xuất ra điện. Trong quá trình sản xuất điện, đã thải ra bầu khí quyển một lượng lớn khói bụi và khí độc hại, góp phần đáng kể vào các hiện tượng tiêu cực như: mưa axit, tầng ôzôn bị phá hoại, tầng hiệu ứng nhà kính, khí hậu toàn cầu nóng lên, nước biển dâng, bão lụt xảy ra nhiều hơn.

Mỗi người chúng ta nên có ý thức tiết kiệm điện. Cả cộng đồng, cả một quốc gia, cả thế giới đều có ý thức tiết kiệm điện sẽ tiết kiệm được một lượng tài

nguyên lớn và giảm
thiểu được khá nhiều
mức ô nhiễm môi
trường.

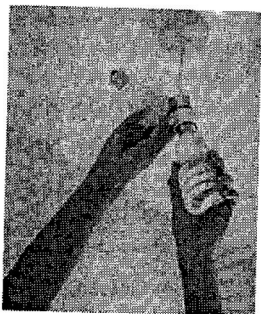
Làm thế nào để
tiết kiệm điện? Các
bạn nên thực hiện một
số biện pháp sau:

1. Tắt đèn khi
không sử dụng.

2. Trong một
khoảng thời gian ngắn không nên bật tắt đèn nhiều lần,
như vậy rất tốn điện và hại bóng đèn.

4. Dùng các loại bóng đèn tiết kiệm điện để thay
thế loại bóng điện thường.

Như vậy có thể nói rằng tiết kiệm điện là hành vi
của người văn minh, các bạn hãy cố gắng thực hiện và
vận động mọi người cùng tham gia.

BÓNG ĐÈN TIẾT KIEM ĐIỆN KHIẾN CẢ THẾ GIỚI SÁNG SỬA HƠN

Từ khi đổi mới, nền kinh tế Việt Nam có những bước phát triển vượt bậc, đời sống của nhân dân được nâng cao rõ rệt. Kinh tế, xã hội phát triển, đời sống nhân dân được cải thiện, nhu cầu về điện dùng cho sản xuất và sinh hoạt của dân ngày càng cao, cung ngày càng không đáp ứng được cầu. Gần đây nhà nước và ngành điện kêu gọi toàn dân tiết kiệm điện, trong đó việc sử dụng bóng đèn tiết kiệm điện được người dân dùng nhiều hơn cả. Chúng ta hãy tìm hiểu những ưu điểm của loại bóng đèn này:

Loại bóng đèn tiết kiệm điện có những ưu điểm sau:

1. Tuổi thọ dài, thời gian sử dụng một bóng đèn tiết kiệm gấp gần 10 lần bóng đèn thông thường.

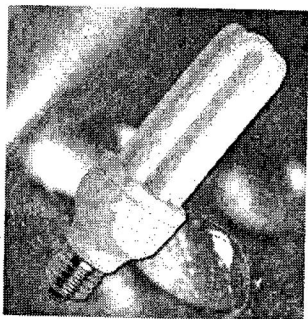
2. Không có tiếng rè, không bị nhấp nháy, không ảnh hưởng đến các thiết bị điện khác.

3. Tiêu hao ít điện, tiết kiệm đến 80% điện năng so với loại bóng thông thường. Như vậy hàng năm, mỗi gia đình sẽ tiết kiệm được vài chục phần trăm số tiền chi cho điện thắp sáng.

4. Ánh sáng tự nhiên, phát nhiệt thấp, độ sáng của

một bóng đèn tiết kiệm điện 15 oát tương đương với độ sáng của một bóng đèn thường 75 oát.

5. Bảo vệ môi trường tốt hơn. Sử dụng đèn tiết kiệm điện giảm được một phần tiêu hao tài nguyên và các chất độc hại như CO_2 , SO_2 , những loại khí này có thể gây ra biến đổi khí hậu, mưa axit, mưa chì, mưa asen (AS)... có hại cho sức khỏe con người.

Đèn tiết kiệm điện

Đồng thời, sử dụng điện năng có liên quan đến việc phát điện, chuyển tải điện, dùng điện vào việc xây dựng các thiết bị lớn và duy tu bảo vệ chúng, tất cả các khâu đó đều sinh ra chất thải. Theo ước tính, sử dụng một bóng đèn tiết kiệm điện sẽ giảm được 90kg chất thải so với sản xuất và dùng một bóng đèn thường.

Như vậy xét về mặt kinh tế cũng như về mặt bảo vệ môi trường, chúng ta nên dùng bóng đèn tiết kiệm điện. Các bạn học sinh nên thuyết phục cha mẹ và người thân của mình hưởng ứng phong trào này.

Dùng bóng đèn tiết kiệm điện có nhiều lợi ích, nhưng trong khi sử dụng và xử lý bóng hỏng không

đúng cách có thể nguy hại cho sức khỏe con người và môi trường sống.

Có chuyên gia cho biết, trong nhiều loại bóng tiết kiệm điện có chứa thủy ngân ở thể khô. Nếu bóng bị vỡ, thể khí đó bị thoát vào nguồn nước, cá sống trong nguồn nước đó sẽ nhiễm thủy ngân, ăn loại cá này con người sẽ bị nhiễm độc, làm giảm thị lực và thính lực, thậm chí còn làm chân tay bị biến dạng. Vì vậy khi bóng đèn tiết kiệm bị vỡ hoặc hỏng, không được vứt tùy tiện, mà phải bỏ vào thùng rác để xử lý cho tốt.

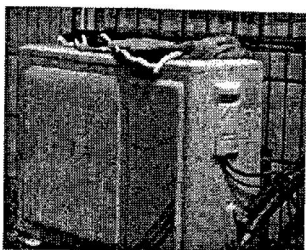
KHÔNG RÚT PHÍCH CẮM SAU KHI SỬ DỤNG CÁC THIẾT BỊ ĐIỆN CÓ THỂ LÀM HAO TỔN ĐIỆN NĂNG

Tất cả những thiết bị điện như ti vi, đầu video, dụng cụ nạp điện cho điện thoại di động, dụng cụ nạp điện cho pin... sau khi dùng xong mà không rút phích cắm điện ra thì vẫn bị hao điện. Theo ước tính, trung bình một chiếc ti vi không bật màn hình mà vẫn cắm điện thì sẽ tiêu hao 1 kw/ 100 giờ. Các đồ điện như đầu CD, DVD, nhất là máy tính và máy điều hòa nhiệt độ còn tiêu hao nhiều điện hơn. Có tài liệu điều tra cho biết, lượng tiêu hao điện của các thiết bị điện không hoạt động nhưng vẫn cắm vào ổ điện chiếm khoảng 10% lượng điện tiêu thụ của gia đình. Giả sử một gia đình có 1 tivi, 1 máy tính, 1 đầu DVD, 1 cát sét, nếu mỗi ngày, mỗi máy không hoạt động 18 tiếng, thì thời gian 1 năm sẽ là 6570 tiếng và hao mất 77,5 kw, 4 đầu máy hao mất 310 kw. Lượng điện hao tổn vô ích của một hộ gia đình như vậy là không lớn, nhưng giả sử một vạn hộ như vậy thì lượng điện tiêu hao sẽ không phải là con số nhỏ. Điều này khiến ta càng phải suy nghĩ.

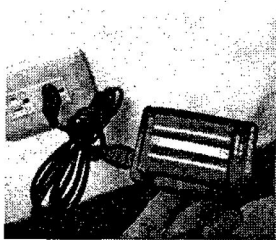
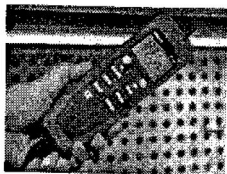
Tóm lại, khi không sử dụng bất kỳ thiết bị điện

nào ta đều tắt máy, cắt nguồn điện vào máy (nhớ phích cắm điện ra), vừa lượng tiêu hao điện, vừa an toàn. Một động tác rất nhẹ nhàng, không mất nhiều thời gian nhưng đã góp phần vào việc tiết kiệm điện năng, như vậy không đáng sao!

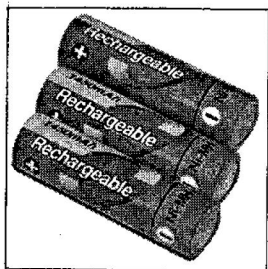

Dây dẫn ở ngoài máy điều hòa không nên quá dài

Nhớ rút phích cắm ra khi không dùng

NÊN DÙNG PIN, ẮC QUI SẠC ĐƯỢC ĐIỆN, HẠN CHẾ DÙNG PIN THƯỜNG

Trong pin cũ bỏ đi có chứa một lượng lớn kim loại nặng và dung dịch chất điện giải như axit, bazơ phế thải, nếu vứt bừa bãi sẽ gây hại cho môi trường. Vì vậy ngoài việc thu hồi pin bỏ đi, còn có một cách khác rất hữu hiệu là

không dùng loại pin thông thường mà dùng loại pin có thể nạp điện để dùng tiếp.

Pin có thể chia ra làm ba loại chủ yếu: pin thông thường, pin có thể sạc điện và ắc quy chì (chủ yếu dùng cho ô tô). Trong cuộc sống hàng ngày, loại pin chúng ta thường dùng nhiều nhất là pin thông thường và pin có thể sạc điện.

Mọi người đều biết, đối với pin thông thường, sau khi dùng hết thì không thể dùng lại được, chỉ có thể thu hồi tái chế hoặc bỏ đi, còn pin có thể sạc điện tuy số lần sạc điện có hạn nhưng có thể dùng lại nhiều lần,

nên có thể giảm thiểu được rác pin phế thải. ở nước ta, việc thu hồi pin cũ bỏ đi rất thấp, mà phần lớn trở thành rác được chôn lấp dưới đất. Trong pin thông thường có chứa các chất: sắt, kẽm, mangan (Mn), ngoài ra còn có một lượng nhỏ thủy ngân (Hg) độc hại, chỉ chôn lấp đơn giản sẽ mang lại không ít nguy hại cho môi trường. Vì vậy dùng pin có thể sạc điện là góp phần bảo vệ môi trường.

Sau đây mời các bạn tham khảo một số phương pháp giúp bạn sử dụng pin sạc điện có hiệu quả và chính xác.

- Đọc kỹ tài liệu thuyết minh về cách sử dụng pin của nhà sản xuất.

- Để pin và thiết bị sạc điện ở nơi sạch sẽ, khô ráo, thoáng mát. Không để pin gần nguồn nhiệt vì có thể gây kích thích phản ứng hóa học phát nổ làm người bị thương (tất nhiên không được ném pin vào lửa vì pin có thể nổ), khi nổ có thể sinh ra khí độc hại. Không để pin nơi ẩm ướt, hoặc rơi vào nước pin sẽ hỏng không dùng được.

- Khi sử dụng pin sạc điện, nên lưu ý kiểm tra chỗ tiếp xúc giữa đồ điện và pin có sạch không, nếu bẩn thì điện sẽ không dẫn vào thiết bị điện.

- Không dùng lẫn lộn pin mới, pin cũ hoặc số hiệu khác nhau, đặc biệt không dùng lẫn pin khô và pin sạc điện, như vậy sẽ làm giảm hiệu suất sử dụng và tuổi thọ của pin sạc điện.

- Không được tháo rời pin ra, không được dùng vật

nhọn chọc thủng pin, dịch điện giải trong pin có thể làm hại da và quần áo.

- Sau khi pin đã sạc no điện thì nên ngắt nguồn điện, tránh phát nhiệt gây cháy.

- Nếu không dùng pin trong một thời gian dài thì nên tháo pin ra khỏi đồ điện, không để pin lẫn với đồ kim loại, vỏ màu xanh bạc bên ngoài không được bóc đi.

- Không được nạp điện trái chiều, vì nó có thể làm tổn hại pin, sinh ra khí và có thể làm rò rỉ chất hóa học.

- Không được cắm ngược cực dương cực âm, nếu không có thể làm cho pin phồng lên hoặc vỡ ra.

HÃY NÂNG NHIỆT ĐỘ CỦA MÁY ĐIỀU HÒA CAO THÊM 1°C

Hàng năm, lượng điện tiêu thụ ở nước ta rất lớn, nhà nước và ngành điện đã cố gắng rất nhiều nhưng việc cung ứng điện vẫn rất căng thẳng, phụ tải của lưới điện ngày càng tăng, hàng năm ngành điện đều tăng thêm máy biến áp lớn, tăng thêm dây điện thô, nhưng vẫn không đáp ứng được nhu cầu dùng điện của cả nước. Vì vậy mỗi người dân chúng ta nên có ý thức tiết kiệm điện ở mọi nơi, mọi lúc, mọi lĩnh vực, trong đó việc sử dụng máy điều hòa nhiệt độ sao cho hợp khoa học cũng sẽ tiết kiệm được rất nhiều điện năng.

Trung bình, một máy điều hòa nhiệt độ nếu điều chỉnh cao thêm 1°C (khoảng $27 - 28^{\circ}\text{C}$), thì nếu mỗi ngày vận hành 5 tiếng, có thể tiết kiệm được 0,3 số điện. Hiện nay số lượng máy điều hòa dùng trong các công sở, nhà máy và nhà dân khá nhiều, nếu ai cũng ý thức làm được như trên thì mỗi mùa hè nước ta có thể tiết kiệm được hàng chục triệu số điện. Theo ý kiến các chuyên gia thì không nên để nhiệt độ dưới 26°C . Khi điều chỉnh nhiệt độ cao lên 1°C có thể tiết kiệm năng lượng, đồng thời có thể giảm thiểu được hiệu nhà kính, giảm được lượng tiêu hao than đá. Vì hiện nay ở

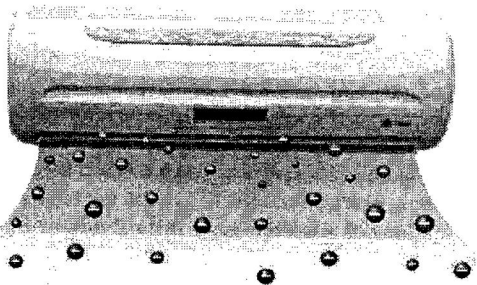
các nhà máy nhiệt điện dùng than đá ở nước ta còn chiếm một tỉ lệ lớn trong ngành điện, để sản xuất một số điện phải mất từ 300 - 350g than đá, đồng thời thải ra 1kg khí thải CO_2 và từ 6 - 9 g SO_2 . Do vậy nếu dùng máy điều hòa nhiệt một cách hợp lý sẽ tiết kiệm điện và bảo vệ được môi trường.

Dưới đây xin giới thiệu một vài bí quyết để có thể tiết kiệm điện khi sử dụng máy điều hòa nhiệt độ:

1. Điều chỉnh nhiệt độ máy điều hòa ở nhiệt độ khoa học. Vào mùa hè khi làm lạnh, điều chỉnh nhiệt độ trong phòng cao lên 10°C , tức là 26°C - 28°C . Vào mùa đông khi làm nóng thì đặt máy ở mức từ 16°C - 18°C .

2. Định kỳ bảo dưỡng để loại hết các chất bẩn ở trong ngoài máy điều hòa, máy chạy tốt, lượng gió có thể tiết kiệm được 4% - 5% lượng điện tiêu thụ.

3. Không nên để máy chạy liên tục suốt ngày suốt đêm. Vào mùa hè, vào buổi sáng sớm, nhiệt độ dịu

hơn thì nên tắt máy, vừa tiết kiệm điện vừa điều tiết không khí trong phòng.

4. Các ống dây bên ngoài máy càng ngắn càng đỡ tiêu hao điện, các ống dây đó phải cách nhiệt tốt.

5. Khi mở máy điều hòa, nên ít mở rèm cửa có thể giảm thiểu việc trao đổi nhiệt trong ngoài phòng, có lợi cho việc tiết kiệm điện.

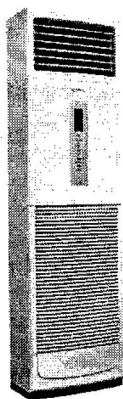
6. Khi không dùng thì nên ngắt nguồn điện.

7. Khi đi vắng thì nên tắt máy hoàn toàn, rút ổ cắm điện.

8. Nên lắp đặt máy điều hòa ở chỗ khuất nắng, hoặc có mái che, tránh để ánh mặt trời chiếu trực tiếp vào máy.

9. Trong phòng dùng máy điều hòa nên dùng loại rèm che cửa loại dày, có thể ngăn được sự trao đổi nhiệt giữa trong và ngoài phòng.

Nếu các bạn tự giác thực hiện những điều nói trên và vận động người thân, bạn bè cùng thực hiện, chắc chắn sẽ góp phần vào việc giảm chi tiêu của gia đình và bảo vệ môi trường.

HỌC SINH NÊN HẠN CHẾ SỬ DỤNG ĐIỆN THOẠI DI ĐỘNG

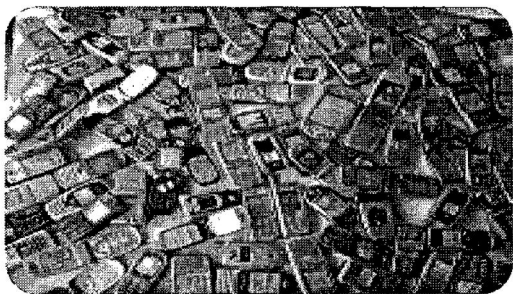
Theo đà phát triển của kỹ thuật điện tử và mức sống của người dân ngày càng được nâng cao, số lượng học sinh sử dụng điện thoại di động ngày một nhiều. Tuy điện thoại di động giúp bạn thuận tiện trong việc thông tin liên lạc, nhưng nó cũng tồn tại nhiều điều bất lợi:

1. Trước hết điện thoại di động không có lợi cho sức khỏe của người sử dụng. Thanh thiếu niên là những người đang ở độ tuổi trưởng thành, nếu dùng điện thoại di động trong một thời gian dài sẽ bị ô nhiễm bức xạ của điện thoại, có thể gây ra đau đầu, vầng đầu, buồn nôn, mẩn da, đau cơ, đau khớp, ù tai, mệt mỏi, khó thở, mất ngủ, hay nằm mơ,... nếu nặng hơn còn có thể bị ung thư tế bào. Nếu đeo điện thoại ở thắt lưng một thời gian dài sẽ có hại nặng nề cho thận, buồng trứng.

*Trẻ em không nên dùng
điện thoại di động*

Rác thải điện thoại di động làm ô nhiễm môi trường

2. Sử dụng điện thoại không hợp lý sẽ ảnh hưởng đến việc học hành. Hầu hết học sinh dùng điện thoại di động không phải là để bàn chuyện học hành, mà chủ yếu là thông tin liên lạc, bàn chuyện phiếm. Vì vậy ảnh hưởng đến chuyện nghỉ ngơi và mất thời gian học tập.

3. Không có lợi cho sự phát triển lành mạnh về tâm lý. Hoàn cảnh kinh tế của mỗi một gia đình một khác nhau, vì vậy đẳng cấp điện thoại học sinh dùng cũng khác nhau, từ đó gây ra tâm lý so sánh, ghen tị nhau, điều này không có lợi cho sự phát triển tâm lý lành mạnh. Ngoài ra còn có thể có một số tin nhắn không lành mạnh làm ô nhiễm tâm lý của học sinh.

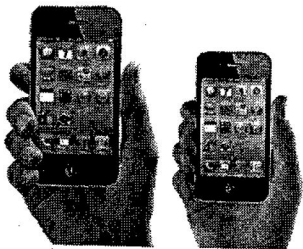
4. Tăng thêm gánh nặng cho cha mẹ. Học sinh đang đi học nên chưa làm ra tiền, mọi chi phí cho cuộc sống hàng ngày và cho việc học hành đều do cha

mẹ phải chu cấp, vì vậy nếu sử dụng điện thoại di động sẽ tốn thêm chi phí hàng tháng, đó là việc không phải đơn giản đối với những gia đình có thu nhập hạn chế.

Trên đây là xét về mặt chi phí của cá nhân học sinh và gia đình. Dưới đây hãy xét về mặt chi phí kinh tế của đất nước và tác hại đối với môi trường:

Chúng ta đều biết điện thoại di động đều làm từ các vật liệu như kim loại, nhựa... và vận hành bằng điện phải tiêu hao điện năng. Tuy một chiếc điện thoại di động tiêu hao không nhiều điện năng, nhưng nếu hàng triệu học sinh trong cả nước đều dùng điện thoại di động, thì số lượng điện năng trong cả năm không phải là con số nhỏ.

Hiện nay nguồn năng lượng không thể tái sinh của trái đất đang ngày càng cạn kiệt. Nhu cầu về nguồn năng lượng dùng một lần của toàn cầu từ 2005 đến 2030 sẽ tăng 55%. Lượng dầu mỏ cần cho toàn cầu năm 2030 sẽ cao hơn năm 2006 là 37%. Nhu cầu về than đá từ 2005 đến 2030 sẽ tăng lên gấp 73%, lượng điện dùng sẽ tăng lên gấp đôi. Do đó, việc tiết kiệm năng lượng đã vô cùng bức thiết, mọi thành

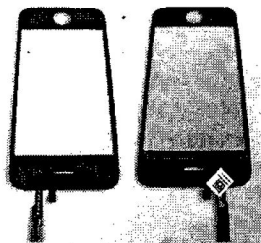

viên của trái đất đều phải có trách nhiệm.

Mặt khác, điện thoại di động và pin hỏng, nếu không được xử lý tốt sẽ gây hại cho sức khỏe con người và môi trường. Mỗi năm nước ta có đến hàng vạn chiếc

điện thoại di động bỏ đi, nhưng số thu hồi để tái chế không nhiều, gây lãng phí nguồn tài nguyên lẽ ra phải thu hồi được, còn số bỏ đi chủ yếu bằng cách chôn lấp thì gây ảnh hưởng xấu đến môi trường vì đây là loại rác thải rất khó phân hủy.

Vì sức khỏe của bản thân và cộng đồng, vì bảo vệ môi trường, học sinh chúng ta nên hạn chế sử dụng điện thoại di động.

VẬT DỤNG KHÔNG DÙNG ĐẾN, CHO TẶNG, TRAO ĐỔI LÀ BIỆN PHÁP HỮU HIỆU ĐỂ TRÁNH LÃNG PHÍ

Khí hậu nóng lên, môi trường bị ô nhiễm đã trở thành sự thật không còn phải bàn cãi. Mọi người cũng không thể không thừa nhận rằng nền công nghiệp, hành vi sinh hoạt của loài người đã làm cho khí hậu nóng lên, làm ô nhiễm môi trường, loài người chính là hung thủ thực sự của môi trường, và cũng chỉ có loài người mới có thể ngăn chặn, không để cho khí hậu toàn cầu nóng lên nhanh chóng, mới có thể giảm thiểu được ô nhiễm môi trường và cứu được loài người thoát khỏi tai họa. Ở một số nước Âu Mỹ phát triển cũng đã từng bị ô nhiễm môi trường một cách nghiêm trọng, một điều rất quan trọng trong kinh nghiệm xử lý thành công nạn ô nhiễm là mọi người đều tham dự và hình thức tham dự rất đa dạng: tiết kiệm điện, tiết kiệm nước, tiết kiệm giấy, thu hồi phân loại rác, tái chế những thứ có thể tái chế được; ngoài ra còn có thể trao đổi, cho tặng, cải tạo những đồ dùng dư thừa không dùng đến.

1. Cho tặng những đồ không dùng đến

Ở nước ta, rác sinh hoạt phần lớn không được thu

hồi để tái chế mà chỉ chất đống một chỗ, chôn lấp hoặc đốt. Quá trình xử lý rác thải tốn rất nhiều nhân lực, vật lực, tiền bạc và gây ra ô nhiễm môi trường nghiêm trọng, do đó vấn đề xử lý rác được coi là vấn đề vô cùng bức thiết. Điều chúng ta cần làm là giảm thiểu rác thải, giảm thiểu lãng phí. Trong sinh hoạt, chúng ta thường có một số quần áo cũ, đồ chơi cũ, sách báo cũ không sử dụng nữa nhưng vẫn còn giá trị sử dụng, nếu bỏ đi như một loại rác thải sẽ tăng thêm gánh nặng cho môi trường và lãng phí tài nguyên. Nước ta còn rất nhiều địa phương có điều kiện sống thấp, khó khăn, nếu đem những vật dụng đó tặng cho họ thì vừa giúp được người nghèo vừa giảm được lượng rác thải, lại tăng được thời gian sử dụng của vật dụng, tiết kiệm được tài nguyên. Ngoài ra, hiện nay đại bộ phận các tổ chức bảo vệ môi trường đều eo hẹp về kinh phí, nên các hoạt động của họ không thể đạt được hiệu quả cao nhất, vì vậy các bạn học sinh có thể quyên góp tiền tiết kiệm của mình (như tiền mừng tuổi chẳng hạn) để ủng hộ cho việc bảo vệ môi trường. Cần chú ý là việc quyên góp nên thông qua cha mẹ hoặc nhà trường để số tiền đó đến đúng địa chỉ.

2. Cải tạo đồ cũ, đồ hỏng, đồ dư thừa.

Đồ cũ, đồ hỏng, đồ không dùng đến để chất đống trong nhà có thể gây ô nhiễm không khí, ảnh hưởng đến sức khỏe. Thay vì để lãng phí, chúng ta có thể cải tạo chúng thành vật phẩm để sử dụng, như tận dụng những quần áo cũ để may thành túi vải sử dụng khi đi mua đồ, biến chai nhựa bỏ đi thành bình tưới hoa...

Nếu bạn có ý thức bảo vệ môi trường, bạn sẽ nảy ra sáng kiến và dùng các vật dụng bỏ đi vào những công việc có ích.

3. Trao đổi những đồ dư thừa với người khác.

Cuối mỗi tuần, hoặc cuối mỗi tháng, bạn hãy sắp xếp lại phòng ngủ, phòng học, bạn sẽ phát hiện ra một vài vật gì đó dư thừa không dùng đến. Những vật đó nếu còn giá trị sử dụng, bạn hãy trao đổi chúng với các bạn hoặc người thân. Làm như vậy vừa tăng thêm tình thân, vừa góp phần vào việc bảo vệ môi trường (vì kéo dài tuổi thọ của vật dụng, chậm biến chúng thành rác) và góp phần tiết kiệm tài nguyên. Tất nhiên ngoài chuyện cho, tặng, trao đổi còn có thể bán rẻ cho những người có nhu cầu.

TỪ CHỐI ĂN THỊT ĐỘNG VẬT HOANG DÃ, TRÁI ĐẤT KHÔNG CHỈ LÀ CỦA LOÀI NGƯỜI

Mức sống được nâng cao, các loại thịt động vật hoang dã được nhà hàng, khách sạn dùng làm chiêu bài lôi cuốn khách hàng. Nhiều người cho rằng ăn thịt thú rừng chẳng những mới lạ mà còn có thể bồi bổ cho cơ thể, có ích cho sức khỏe, ngoài ra còn thể hiện mình là người có tiền, sang trọng. Trên thực tế các nguyên tố dinh dưỡng của thịt động vật hoang dã và gia súc gia cầm chẳng có gì khác nhau. Nhưng ăn thịt động vật hoang dã tiềm ẩn mối nguy hại cho cơ thể con người, vì trên cơ thể động vật hoang dã có những loại vi khuẩn gây bệnh mà trước mắt khoa học chưa khám phá được. Ví dụ năm 2003 ở Trung Quốc xảy ra bệnh truyền nhiễm vô cùng nguy hiểm - "bệnh viêm phổi phi điển hình" (ta thường gọi tắt là SARS). Các chuyên gia cho rằng bệnh khuẩn gây ra bệnh này có thể bắt nguồn từ một loài chồn. Khi đó không ít người bị tử vong vì mắc bệnh đó. Ngoài ra, nếu chúng ta lạm sát động vật hoang dã, biến chúng thành món ăn, thì môi trường sinh thái sẽ chẳng có cách nào giữ được sự cân bằng.

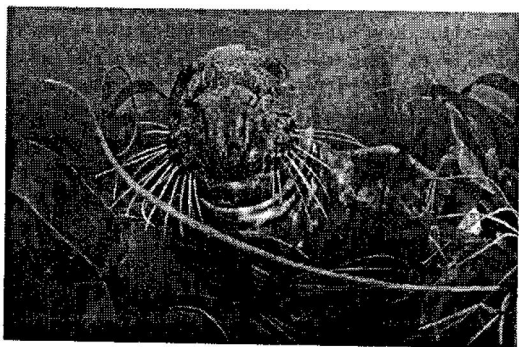
Động vật hoang dã là chỉ các loài động vật sinh tồn dưới trạng thái tự nhiên, không có người nuôi dưỡng như các loài động vật có vú, chim chóc, động vật bò sát, loài cá, động vật nhuyễn thể, côn trùng và các loài sinh vật khác. Chúng được chia thành 4 loại chính:

1. Động vật hoang dã đang lâm nguy như: gấu mèo lớn, hổ...

2. Động vật hoang dã có ích: những động vật hoang dã có ích cho nông nghiệp, lâm nghiệp, nghề chăn nuôi, y tế, bảo vệ sức khỏe như loài chim ăn thịt, loài ếch nhái, loài côn trùng có ích...

3. Động vật hoang dã có ích về kinh tế là những động vật hoang dã có giá trị kinh tế cao của ngư nghiệp và ngành săn bắt.

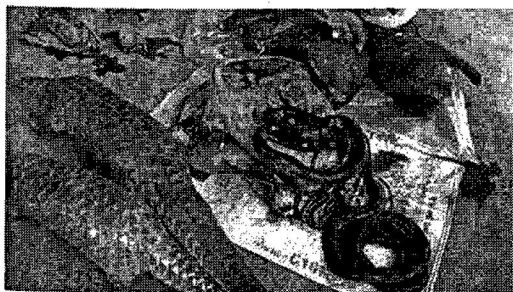
4. Động vật hoang dã có hại như chuột và các loại động vật mang vi rút trên mình chúng...

Hiện nay toàn thế giới có 794 loài động vật hoang dã, hơn 300 loài đang có nguy cơ tuyệt chủng, ngoài việc ảnh hưởng đến môi trường, lạm sát động vật hoang dã còn là nguyên nhân chính khiến chúng bị tuyệt chủng. Nguyên nhân lạm sát phần lớn là để ăn thịt.

Tuy nhiều quốc gia (trong đó có Việt Nam) đã kêu gọi mọi người không ăn thịt động vật hoang dã, xây dựng một quan niệm mới về ẩm thực, và còn tích cực ngăn cấm việc mua bán, vận chuyển động vật hoang dã, nhưng vẫn còn có nhiều người coi chuyện ăn thịt động vật hoang dã là tượng trưng cho thân phận quyền thế và giàu có. Họ ăn óc khỉ, tay gấu, tê tê... nếu đơn thuần chỉ là để thỏa mãn sự tham lam của con người, lạm sát động vật hoang dã sẽ phá vỡ dây chuyền sinh vật, ảnh hưởng đến sự cân bằng sinh thái. Theo một tài liệu, mỗi năm Trung Quốc ăn trên 8 ngàn tấn thịt rắn, dẫn tới tình trạng khó khống chế được loài chuột, gây tai họa khi mỗi năm thiệt hại 15 triệu tấn

lượng thực do chuột, bằng số lượng thực cả nước dùng trong một năm. Việt Nam chưa có con số thống kê nhưng có thể thấy rằng tình hình cũng tương tự như vậy. Ngoài rắn là loài bắt chuột trừ hại cho người ra còn có một loài là ân nhân của người cũng bị con người bắt ăn thịt, đó là loài ếch nhái. Chúng là loài ăn sâu bọ, bảo vệ mùa màng nhưng cũng bị con người dùng làm đồ nhắm, đồ ăn trong bữa ăn hàng ngày.

Chúng tôi nghĩ rằng nhà nước phải có chính sách nghiêm ngặt hơn nữa, trừng phạt nặng hơn nữa loại tội phạm lạm sát động vật hoang dã. Là một thành viên của trái đất, chúng ta cần nâng cao ý thức bảo vệ động vật hoang dã, nghiêm chỉnh thực hiện những điều luật về bảo vệ động vật hoang dã và vận động người thân cùng thực hiện.

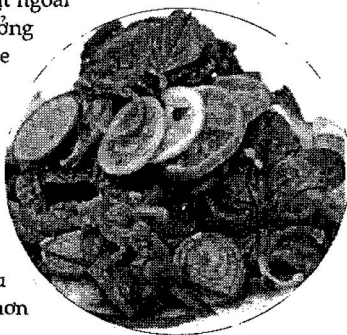
Ngày 4 tháng 10 hàng năm được coi là “ngày bảo vệ động vật hoang dã thế giới”, mục đích là kêu gọi mọi người hãy yêu quý và bảo vệ động vật hoang dã.

ĂN ÍT THỊT LÀ BẢO VỆ SỨC KHỎE VÀ BẢO VỆ MÔI TRƯỜNG

Trước đây, khi cuộc sống còn nhiều khó khăn, người dân chủ yếu ăn rau, chỉ vào những dịp lễ tết, cúng giỗ, hiếu hỉ mới được ăn thịt. Ngày nay khi đời sống được nâng cao, thịt trên bàn ăn ngày càng nhiều, trẻ em của những gia đình trung lưu thậm chí không có thịt là không ăn cơm, dẫn đến tình trạng ngày càng có nhiều trẻ em béo phì. Tất nhiên có nhiều nguyên nhân dẫn đến béo phì, nhưng ăn nhiều thịt chắc chắn là một nguyên nhân quan trọng.

Ăn nhiều thịt ngoài chuyện ảnh hưởng xấu đến sức khỏe còn làm tăng thêm mức phá hoại và làm ô nhiễm môi trường. Mọi người ăn nhiều thịt thì phải nuôi nhiều gia súc gia cầm hơn

để thỏa mãn nhu cầu; nuôi gia súc gia cầm phải tiêu hao tài nguyên nước và lương thực, phân của chúng làm ô nhiễm nguồn nước ngầm, thải ra khí CO₂. Theo các chuyên gia, lượng khí CO₂ do gia súc gia cầm thải ra trên toàn cầu dường như chẳng thua kém gì lượng khí thải của toàn bộ ô tô trên toàn cầu thải ra. Hơn nữa, lượng khí CO₂ khi sản xuất, gia công, vận chuyển thịt thải ra cũng rất cao. Ngoài ra, sản xuất, gia công, vận chuyển thịt phải tiêu hao rất nhiều năng lượng.

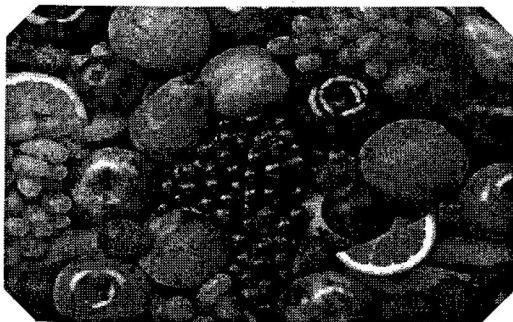
Một nhà khoa học Mỹ đã nghiên cứu và phát hiện ra rằng, ở Mỹ thì cứ 1kg thịt lợn phải cần chuyển hóa từ 7kg ngũ cốc. Ở những nước đang phát triển như nước ta thì tỉ lệ đó còn cao hơn. Sản xuất ngũ cốc cần một diện tích lớn đất canh tác, phải đầu tư nông được, phân bón, tài nguyên năng lượng... Sản xuất 1kg thịt lợn phải dùng một lượng nước gấp 26 lần số nước dùng để làm 1kg bánh mì, thải ra 36,4 kg khí CO₂, nhiều hơn lượng khí CO₂ do một chiếc ô tô chạy liên tục trong 3 tiếng và 1 bóng điện thấp sáng trong 3 tiếng thải ra. Ăn trái cây, rau hoặc ngũ cốc với một lượng giống như ăn thịt bò, thì khí CO₂ sau khi ăn trái cây, rau, ngũ cốc thải ra chỉ bằng 1/9 sau khi ăn thịt bò.

Các nhà khoa học cho rằng, nếu chỉ dựa vào việc nâng cao tỉ lệ sử dụng tài nguyên năng lượng, nâng cao việc thu hồi C, giảm việc phụ thuộc của nông nghiệp vào nhiên liệu khoáng sản thì vẫn chưa đủ để thực hiện mục tiêu giảm khí thải. Nếu giảm sản lượng gia súc và lượng tiêu thụ thịt của những nước chủ yếu sản xuất thịt xuống 30% thì có thể cải thiện được sức

khỏe con người, đồng thời còn giảm thiểu được khí CO thải ra.

Theo số liệu của tổ chức lương nông (FAO) đã chỉ rõ, 18% khí nhà kính toàn cầu là do sản xuất thịt thải ra. Ngoài ra, chăn thả quá mức bò cừu còn là một trong những nguyên nhân chủ yếu gây ra nạn sa mạc hóa trên toàn cầu. Hơn nữa phá rừng khai hoang tạo địa bàn cho việc chăn thả, kết quả là một lượng lớn rừng trên thế giới bị chặt phá, môi trường sinh thái bị hủy hoại nghiêm trọng.

Vì vậy, trên cơ sở bảo đảm dinh dưỡng, giảm bớt thịt trong khẩu phần ăn, chẳng những có ích cho sức khỏe mà còn có thể giảm thiểu được lượng khí thải các bon. Nếu tất cả chúng ta thay đổi thói quen ẩm thực, giảm lượng thịt, tăng cường rau, thì có thể giảm mạnh lượng khí thải CO₂, tiết kiệm được một lượng lớn tài nguyên nước và các tài nguyên quý giá khác. Đối với

các bạn ham ăn thịt cũng có thể ăn cá và ăn thịt gà. Sản xuất 1kg thịt gà cần 2 - 3 kg lương thực, thấp hơn lượng lương thực cần cho sản xuất 1 kg thịt lợn, cho nên ăn thịt gà tức là giảm khá nhiều sức ép cho môi trường so với ăn thịt lợn.

Tóm lại, có một chế độ ăn uống hợp lý thì trái cây, rau và ngũ cốc cũng có thể cung cấp đủ dinh dưỡng cho cơ thể. Chúng tôi kêu gọi các bạn học sinh ăn ít thịt, ăn nhiều rau, góp một phần nhỏ vào việc cải thiện môi trường toàn cầu.

KHÔNG NÊN NGƯỢC ĐÃI ĐỘNG VẬT - NGƯỜI BẠN TỐT CỦA LOÀI NGƯỜI

Loài người cũng là một loài động vật, do thuộc tính xã hội của loài người phát triển đến trình độ cao nên loài người đứng trên muôn loài. Các loài động vật khác thỏa mãn mọi nhu cầu sinh hoạt của loài người về vật chất cũng như tinh thần, cho nên chúng ta phải đối xử với chúng bằng lòng chân thành và biết ơn, khi thực sự cần thiết có thể sử dụng nhưng không được ngược đãi chúng.

Gây thương tổn cho cơ thể là ngược đãi, gây ra sự sợ hãi về tâm lý là ngược đãi, ép người khác làm những điều mà họ không muốn làm cũng là ngược đãi. Động vật là người bạn của loài người, chúng ta không nên làm thương tổn cơ thể chúng, cũng không nên làm thương tổn tâm lý của chúng. Hãy yêu mến và đối xử tốt với động vật! Dưới đây xin giới thiệu với các bạn một số biện pháp tốt khi tiếp xúc với động vật.

1. Không quấy rầy cuộc sống tự do của động vật hoang dã. Ở bất kỳ đâu, chỉ cần có môi trường thích hợp là động vật hoang dã có thể tới sinh sống, nhưng rất nhiều người thường tham lam, dã man, thấy động vật là muốn bắt, thậm chí ăn thịt, cho nên loài người

trở thành kẻ thù của tất cả các loài động vật hoang dã. Mỗi một loài sinh vật trên trái đất đều được hưởng quyền sinh tồn một cách bình đẳng, đều được hưởng một không gian tự do, bởi vậy xin hãy để cho chúng một không gian tự do, đối xử tốt với chúng, không được quấy rầy cuộc sống của chúng.

2. Ngắm chim, không nhốt chim. Nhiều người cho rằng nhốt chim vào lồng để nuôi là quan tâm săn sóc nó, trên thực tế đó là tước đoạt mất quyền tự do của nó. Đó chỉ là thỏa mãn sở thích cá nhân, nuôi chim trong lồng đã vi phạm quy luật sinh thái, dễ dẫn đến sự đứt đoạn chuỗi dây sinh thái của giới tự nhiên. Bởi vì đại đa số các loài chim là chuyên gia ăn côn trùng, chim bị mọi người bắt giết, côn trùng sẽ sinh sôi lan tràn thành tai họa. Ngày nay tuy khoa học kỹ thuật phát triển, đã có nhiều loại nông dược diệt côn trùng, song nông dược lại có nhược điểm là làm ô nhiễm môi trường. Bởi vậy chúng ta cần có loài chim giúp sức để

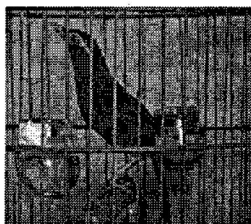
diệt côn trùng có hại, chúng ta chỉ nên ngắm nhìn chúng ngoài trời, cố gắng không quấy rầy cuộc sống tự do của chúng, càng không nên nhốt chúng trong lồng.

3. Không ném thức ăn bừa bãi cho động vật. Khi đi thăm

quan vườn thú, khu bảo tồn tự nhiên, các bạn học sinh thường ném thức ăn cho các loài động vật..., để tỏ ra mình quan tâm đến chúng. Thoạt nhìn thì dường như đó là một việc tốt, nhưng thực tế

hành động đó lại mang lại hậu quả xấu cho động vật. Động vật không giống với người, không phải động vật ăn tạp, không phải bất kỳ thức ăn nào cũng thích hợp với chúng. Nếu chúng ăn phải loại thức ăn không thích hợp sẽ ảnh hưởng đến thể chất và sự cân bằng dinh dưỡng, thậm chí ảnh hưởng đến sự sinh đẻ của chúng, ngoài ra còn có thể truyền nhiễm bệnh tật cho chúng. Bởi vậy không nên tùy tiện ném thức ăn cho động vật.

4. Không hù dọa động vật. Cũng giống như con người, mỗi loài động vật đều đòi hỏi được tôn trọng. Có một số loài động vật rất nhát, nếu dùng động tác đột ngột hù dọa có thể làm tổn hại tinh thần và tâm lý của chúng. Tóm lại, các bạn học sinh cần yêu mến động vật, đừng lấy sự đau khổ của động vật làm thú vui của mình.

5. Kiên quyết ngăn ngừa những hành vi săn bắt động vật. Trong tự nhiên, có rất nhiều loài động vật có giá trị kinh tế cao, khiến nhiều người đặt bẫy khắp nơi để bắt động vật. Hành động đó thật đáng xấu hổ,

không có lợi cho môi trường sinh thái. Chúng tôi mong rằng, khi các bạn học sinh phát hiện thấy những việc làm đó, nếu biết cách tháo gỡ và bảo đảm an toàn cho bản thân thì kiên quyết tháo gỡ, không để cho động vật bị hại. Nếu không thì báo cho người có trách nhiệm để giải quyết.

6. Không đứng vây quanh để xem người khác trêu ghẹo khỉ. Đây là một tật xấu mà xã hội cũ để lại, nó không có lợi cho tập tính của động vật, còn làm tổn hại lớn đến tâm sinh lý của chúng. Hơn nữa đối với những người đứng vây quanh xem, nhất là đối với tâm lý của thanh thiếu niên cũng có ảnh hưởng tiêu cực. Do đó, không vây quanh, không cổ vũ cho hành động nà, nếu được thì ngăn chặn hoặc báo cho người có trách nhiệm để ngăn chặn.

7. Không chăn nuôi động vật hoang dã như kiểu chăn nuôi gia súc. Động vật hoang dã là động vật sống tự do, không chịu sự chi phối của con người, chúng có khả năng tự sinh tồn. Chúng ta cần tôn trọng và thuận theo phương thức sống của chúng, như vậy mới là quan tâm yêu mến chúng tốt nhất.

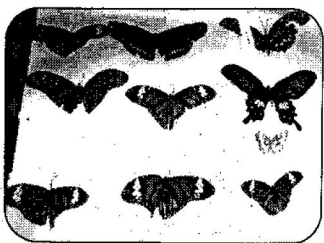
8. Luôn quan sát chim chóc và các động vật nhỏ ở quanh mình, tạo cho chúng những điều kiện sinh tồn thuận lợi. Do sự tàn phá của con người đối với môi trường, khiến rất nhiều động vật không có nơi cư trú, bởi vậy loài người chúng ta phải có nghĩa vụ cung cấp điều kiện sinh tồn tiện lợi cho động vật quanh ta. Ví như treo một cái hộp nhỏ làm tổ cho chim dưới hiên nhà và bỏ vào đó một ít thức ăn cho chúng...

9. Kiên quyết không ăn thịt động vật hoang dã, không mua các sản phẩm được làm từ động vật hoang dã. Vì ăn thịt chúng, mặc áo làm từ da của chúng là bạn đã gián tiếp trở thành sát thủ và cũng là kẻ phá hoại môi trường sinh thái.

Do vậy, các bạn học sinh không những tự mình không làm hại động vật, mà còn cần nhắc nhở mọi người quanh mình phải bảo vệ động vật. Nếu thấy có hành vi ngược đãi động vật mà điều kiện bảo đảm an toàn của bản thân cho phép thì cần mạnh dạn ngăn chặn.

KHÔNG SƯU TẬP TIÊU BẢN ĐỘNG - THỰC VẬT

Tiêu bản được chế tác sau khi giết chết động, thực vật, biến vật quý vô giá thành vật phẩm có giá. Vì mục đích nghiên cứu khoa học, một số nhà nghiên cứu sưu tập tiêu bản, chế tác, mua tiêu bản là có ích cho việc nhận thức tự nhiên, không phải là phá hoại tự nhiên, có tác dụng lớn trong nghiên cứu khoa học và trong giảng dạy. Nhưng không phải mọi tiêu bản động, thực vật đều có ích, ngược lại, đó là một tai họa cho loài người. Nay sự cân bằng tự nhiên đã khá mong manh,

*Ấn dấu đằng sau các tiêu bản đẹp
là tai họa cho môi trường*

thế giới tự nhiên đã thành đối tượng cần được loài người bảo vệ, sưu tập tiêu bản tùy tiện, thế giới tự nhiên đã không thể chịu đựng nổi. Nếu chúng ta không coi trọng sẽ phá vỡ chuỗi dây sinh

*Không nên
bắt bướm*

thái, gây tai họa cho môi trường.

Những năm gần đây, rất nhiều học sinh chẳng những không chú ý đến việc sưu tập tiêu bản có thể phá hoại môi trường mà còn say mê sưu tập cất giữ và chế tác tiêu bản. Để chế tác tiêu bản, họ đã tùy tiện bắt một số lượng lớn chim, bướm, nhổ cây cỏ, ngắt hoa... Ngoài việc tự chế tác, còn mua một lượng lớn tiêu bản, khiến thị trường mua bán tiêu bản nở rộ, tăng thêm số người săn bắt động vật, phá hoại thực vật, phá hoại sự cân bằng tự nhiên.

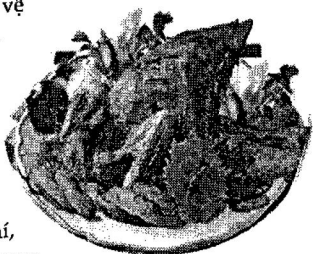
Phải biết rằng, chế tác một tiêu bản rất sinh động y như thật chỉ là một biện pháp nhận thức tự nhiên của loài người mà không phải là nhằm thỏa mãn dục vọng chiếm hữu của con người. Hiện nay khoa học kỹ thuật rất phát triển, máy ảnh, máy quay phim khá phổ biến, có thể chụp ảnh quay phim tại chỗ, hiệu quả tốt hơn xem tiêu bản. Chúng tôi đề nghị các bạn không nên chế tác tiêu bản, không mua bán tiêu bản mà nên vào vườn bách thảo, vườn thú để xem thực vật, động vật sống (kể cả tiêu bản). đương nhiên, cũng cần nhắc nhở mọi người chú ý bảo vệ động vật, thực vật, đừng để chúng trở thành vật thí nghiệm dưới lưỡi dao của kẻ khác.

LÃNG PHÍ LƯƠNG THỰC - MỘT HÀNH VI ĐÁNG XẤU HỔ

Không có nước và lương thực, chúng ta không thể sống được. Sản xuất lương thực không phải công việc dễ dàng, người nông dân phải vất vả khó nhọc một nắng hai sương mới làm ra được hạt gạo. Gặp năm mất mùa, nhiều nông dân chết đói, ảnh hưởng đến cả xã hội. Lương thực rất cần cho sự sống của con người, nhưng có lúc chúng ta lại vô cùng lãng phí lương thực. Dưới đây là một câu chuyện có thật.

Một buổi trưa, có một tốp người ăn mặc sang trọng (chúng tôi đoán là người châu Á) bước vào một cửa hàng ở Béclin (thuộc nước Đức), lúc này cửa hàng đang rất đông khách, phần đông là người Đức. Trên các bàn ăn của họ đều ít món ăn và những món ăn cũng rất đơn giản. Sau khi bước vào, tốp người này gọi một bàn đầy thức ăn, sau một hồi ăn uống thỏa thuê vẫn còn thừa đến một phần ba thức ăn, thậm chí có những món họ mới ăn một tý chút. Họ đứng dậy định trả tiền rồi đi, nhưng hai vị khách ngồi ở bàn bên vội bảo họ dừng lại và nói rằng họ quá lãng phí. Tốp khách nọ chẳng những không tiếp thu mà còn cho rằng những người này rồi việc lắm chuyện. Hai vị khách nọ gọi

điện cho cơ quan bảo vệ xã hội. Vài phút sau nhân viên của cơ quan đó tới, sau khi hỏi rõ sự việc bèn rút ra một tờ biên lai phạt nộp khách nợ 50 mác. Lý do là họ quá lãng phí, tuy họ bỏ tiền ra mua, nhưng tài nguyên, môi trường

là của toàn xã hội, chúng ta không được phép lãng phí. Ở Đức cũng như ở nhiều nước châu Âu khác, khi ăn uống họ chỉ mua vừa đủ, khi lỡ gọi nhiều quá, không ăn hết thì họ gói mang về. Trước kia người châu Á thấy vậy thì cho rằng quá hà tiện, bủn xỉn, nhưng thực ra đó là một hành vi văn minh, thể hiện sự quý trọng lương thực, một thứ tài nguyên do sức lao động của con người làm ra. Hơn nữa hành vi đó còn góp phần vào việc giảm thiểu sự ô nhiễm môi trường. Vì khi người ta làm đồ ăn phải dùng đến điện, khí ga hoặc củi, tất nhiên sẽ có khí thải gây ô nhiễm môi trường. Sử dụng đồ ăn hợp lý, nghĩa là bạn đã góp phần gián tiếp làm giảm ô nhiễm môi trường.

Dưới đây xin đưa ra một số ý kiến nhằm góp phần bảo vệ lương thực:

1. Không những bản thân có ý thức quý trọng lương thực, mà còn nên vận động người thân trong gia đình cũng làm như vậy.

2. Vào nhà hàng, nhu cầu ăn được bao nhiêu thì mua bấy nhiêu, không nên ra về tay không.

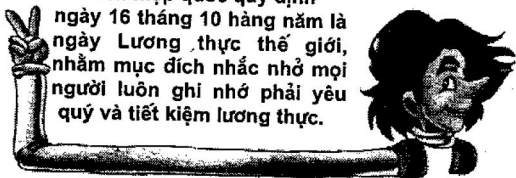
3. Ở nhà cũng vậy, cơm ăn bao nhiêu thì sôi bấy nhiêu, ăn bao nhiêu thức ăn thì gấp bấy nhiêu, không để bỏ dở cơm, bỏ dở thức ăn.

4. Không đòi hỏi gia đình cho ăn những đồ ăn nhập khẩu, hoặc phải vận chuyển từ nơi xa tới vì những đồ ăn đó có giá đắt và góp phần làm tăng mức ô nhiễm môi trường (vận tải bằng ô tô, xe hỏa, tàu thủy, máy bay... đều là những tác nhân gây ô nhiễm môi trường).

5. Khi thấy hiện tượng lãng phí lương thực, nên dũng cảm đứng ra can ngăn hoặc nhờ người khác cùng mình can ngăn.

6. Khi ăn ở nhà hàng, nếu ăn không hết thức ăn thì nên gói mang về. Đó là việc làm văn minh, không đáng xấu hổ, chỉ có lãng phí lương thực mới đáng xấu hổ.

Liên hiệp quốc quy định
ngày 16 tháng 10 hàng năm là
ngày Lương thực thế giới,
nhằm mục đích nhắc nhở mọi
người luôn ghi nhớ phải yêu
quý và tiết kiệm lương thực.

TRỒNG NHIỀU CÂY CỐI, LÀM ĐẸP MÔI TRƯỜNG, LÀM SẠCH KHÔNG KHÍ

Từ xưa đến nay, cây cối cỏ hoa lặng lẽ cải thiện và làm đẹp môi trường sống của loài người, giúp cân bằng hệ sinh thái của trái đất. Nhưng trước đây mọi người không coi trọng tầm quan trọng của chúng, chỉ biết sử dụng mà không biết chăm lo bồi dưỡng để chúng phát triển, thậm chí còn phá hoại chúng. Chỉ từ khi ý thức về bảo vệ môi trường của loài người được nâng cao thì việc bảo vệ cây cối cỏ hoa, bảo vệ rừng mới được mọi người chú ý đến.

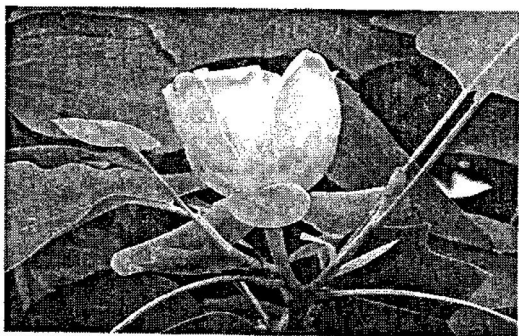
Tại sao cây cối, thực vật xanh lại có tác vai trò quan trọng đối với môi trường sống của loài người trên trái đất như vậy?

1. Thực vật xanh có thể hấp thu CO_2 và tạo ra dưỡng khí (O). Theo ước tính, 1ha rừng và đất xanh công viên có thể hấp thu 900kg khí CO_2 . Chúng ta biết rằng nồng độ CO_2 lên cao, hiệu ứng nhà kính sẽ làm nước biển dâng cao, các loại thiên tai sẽ liên tiếp xảy ra, thực vật có thể làm giảm thiểu khí CO_2 có thể điều tiết được nhiệt độ bề mặt trái đất. Thực vật vừa hấp thu CO_2 lại vừa cung cấp dưỡng khí, nhờ đó mà loài người sinh tồn. Theo ước tính, 1ha rừng cây và đất

xanh công viên có thể giải phóng từ 600 - 700 kg đường khí mỗi ngày. Một người trưởng thành mỗi ngày hít thở hơn 20 ngàn tấn, hít vào từ 15 ~ 20 m³ không khí, cần khoảng 0,75 kg đường khí, mỗi người cần đường khí của 10m² đất rừng hoặc của 25 m² bãi cỏ tốt tươi cung cấp.

Thực vật xanh có tác dụng chắn gió, chắn cát, hấp thu bụi. Ở những vùng gió, cát hoành hành, nếu có vành đai rừng phòng hộ thì tốc độ gió ở đó có thể giảm khoảng 30%, ruộng nương có vành đai rừng phòng hộ thì sản lượng cao hơn 20% so với nơi không có. Ngoài ra, trên đường phố có thực vật xanh, lượng bụi trong không khí thấp hơn 56,7% so với nơi không có, lượng bụi trên tầng không của bãi cỏ chỉ bằng 1/6 - 1/3 so với nơi đất trống không có cỏ.

3. Thực vật xanh có tác dụng giữ đất, giữ nước. Theo ước tính, đất rừng có độ che phủ 30%, lượng

nước và đất bị trôi giảm 60% so với nơi không có rừng che phủ.

4. Thực vật xanh có tác dụng điều tiết khí hậu, gia tăng mưa. Theo ước tính, một cây cao to trung bình một năm hút trong đất gần 4 tấn nước, vào mùa hè mỗi cây bốc hơi mất 2 tấn nước, độ ẩm trong không khí trên tầng không của rừng cây cao hơn khoảng 10% - 25% so với nơi không có rừng cây; nhưng vào mùa hè, nơi có thực vật xanh thì nhiệt độ mặt đất nói chung thấp hơn từ 10 - 17⁰C so với nơi không có, thấp hơn từ 12 - 22⁰C so với mặt đường nhựa; vào mùa đông mặt đất đồng cỏ có nhiệt độ cao 3 - 4⁰C. Ngoài ra, lượng mưa của đất rừng bình quân cao hơn từ 16% - 17% so với đất không có rừng, thấp nhất cũng cao hơn từ 3% - 4%.

5. Thực vật xanh có tác dụng hấp thu chất độc, diệt vi trùng gây bệnh. Rất nhiều loại thực vật có thể tiết ra chất diệt vi khuẩn, giết chết vi trùng gây bệnh ở xung quanh, như cây khuynh diệp có thể tiết ra chất diệt vi trùng bệnh lao, vi trùng bệnh viêm phổi... Trong một ngày một đêm, một cây thông có thể tiết ra 2kg chất diệt khuẩn, có thể diệt các vi trùng bệnh bạch hầu, bệnh lỵ..., chất thơm do cây liễu tỏa ra là "chất diệt khuẩn" thiên nhiên.

6. Thực vật xanh có tác dụng giảm bớt tiếng ồn. Thực nghiệm chứng minh rằng vành đai rừng rộng 10m có thể giảm 30% tiếng ồn; bãi cỏ rộng 250 m² có thể làm cho âm thanh giảm đi 10 đề xi ben. Nếu thành phố chúng ta trồng được nhiều cây xanh thì thế giới của chúng ta sẽ yên tĩnh hơn.

Ngoài ra, cây xanh còn có tác dụng làm đẹp môi trường. Hương thơm của rất nhiều loài thực vật tỏa ra làm cho chúng ta cảm thấy tâm thần sảng khoái. Theo điều tra, những nơi môi trường xanh sạch đẹp, tỉ lệ tai nạn xảy ra thấp hơn 40%, hiệu suất công việc cao hơn từ 15% - 35%.

Thực vật xanh mang lại cho chúng ta nhiều điều tốt như vậy, chúng ta nên trồng thật nhiều cây cối, không chặt phá cây cối, hủy hoại cỏ hoa. Chúng ta hãy cùng nhau hành động, bảo vệ môi trường, yêu quý cây cối cỏ hoa quanh ta, trồng thêm một cây, hủy ít đi một cọng cỏ, hãy để lại cho con cháu đời sau của chúng ta một đất nước màu xanh.

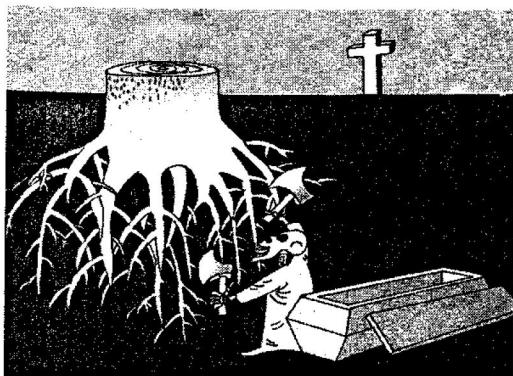

*Hãy để cho môi trường sống của
chúng ta tràn đầy màu xanh*

Một số việc không nên làm:

- Vào dịp tết âm lịch dân ta thường có tục lệ đi hái lộc đầu xuân, khiến cho nhiều cây trụi cành lá. Tục lệ này gây ảnh hưởng xấu đến môi trường. Các bạn học sinh không nên làm việc đó và vận động phụ huynh mình hưởng ứng.

2. Bón hoa, bãi cỏ trong thành phố là để cải thiện môi trường, làm đẹp thành phố và để cho mọi người thưởng thức, các bạn không nên ngắt hoa, không nên chạy nhảy đùa nghịch trên bãi cỏ, làm chết cỏ, không nên đi tắt qua bãi cỏ làm thành một đường mòn trên đó trông rất nghịch mắt.

Phá hoại môi trường là sự hủy diệt chính mình

TRỒNG CÂY LÀ LÀM SẠCH KHÔNG KHÍ, LÀM ĐẸP MÔI TRƯỜNG - CÓ LỢI CHO SỨC KHỎE CON NGƯỜI

Nếu mỗi buổi sáng khi thức dậy, chúng ta được nghe tiếng chim hót, được ngửi mùi thơm của cỏ hoa, được hít thở không khí trong lành, chắc chắn chúng ta sẽ có một tâm hồn thư thái. Muốn có được điều đó, mỗi người chúng ta hãy hành động, hãy trồng cây, trồng hoa cỏ ngay trong khuôn viên của gia đình. Đây là việc làm đó có ích cho sức khỏe, làm đẹp môi trường, ngăn ngừa được nạn mất đất mất nước, điều tiết được khí hậu, một việc làm tốt vừa có lợi cho mình, vừa có lợi cho con cháu đời sau.

1. Trồng hoa nuôi cỏ trong nhà là một việc làm đẹp và bảo vệ môi trường. Cây cối hấp thụ khí CO_2 trong không khí, nhả ra dưỡng khí (O) và nước, hấp thụ bụi trong không khí, là chiếc máy tự nhiên làm sạch không khí và tăng độ ẩm. Vào mùa đông, chúng ta thường ít khi mở cửa sổ, tác dụng làm sạch không khí của cỏ hoa trong nhà rất quan trọng. Vào mùa hè, nếu nghỉ ngơi trong ngôi nhà có nhiều cỏ hoa, bạn không cần phải dùng quạt điện hoặc mở máy điều hòa mà vẫn có không khí mát mẻ. Trong ngôi nhà mới tu

sửa, cỏ hoa còn có tác dụng hấp thu các chất có hại và chất bức xạ. Do đó, các bạn học sinh nên trồng cỏ hoa để làm sạch không khí trong nhà, giảm bớt các chất có hại như khí CO_2 , góp phần bảo vệ môi trường toàn cầu.

2. Bất kể là bãi cỏ nhân tạo hay bãi cỏ tự nhiên đều làm cho chúng ta được hưởng thụ một cái đẹp ở một mức độ nhất định. Ngoài ra, chúng còn âm thầm mang lại cho chúng ta nhiều điều có ích. Bãi cỏ liên tục hấp thu khí CO_2 trong không khí, nhả ra dưỡng khí (O) cho con người. Dưỡng khí do 10m² bãi cỏ nhả ra đủ cho nhu cầu dưỡng khí của một người. Bãi cỏ còn hấp thu một lượng lớn bụi. Tác dụng cố định và che phủ của bãi cỏ khiến lớp đất mặt giàu dinh dưỡng không bị gió và nước mưa cuốn đi, giữ lại được một phần nước, biến nó thành nước ngầm. Tuy rất nhiều học sinh của thành phố không có điều kiện trồng bãi cỏ trong sân hoặc nhà mình, nhưng xung quanh nơi mình

sinh sống như quảng trường, đường phố, vườn hoa nhỏ nơi góc phố có rất nhiều bãi cỏ nhỏ, chúng ta có thể chăm sóc chúng, không được giẫm đạp lên chúng, khi thấy ai đó giẫm đạp lên chúng cần phải ngăn chặn kịp thời.

3. Cây cối là “nhà máy xanh” của chúng ta, có thể hấp thu một lượng lớn khí CO_2 , nhả ra dưỡng khí, hấp thu bụi và những khí độc hại như khí SO_2 gây ra mưa axit. Ngoài ra, cây cối còn hấp thu được tiếng ồn, điều tiết khí hậu. Các công trình nghiên cứu đã chứng minh rằng: một cây 50 năm tuổi sản sinh ra lượng dưỡng khí có giá trị là 31200 USD, hấp thu các khí độc hại ngăn ngừa sự ô nhiễm không khí, giá trị của sự ngăn ngừa đó khoảng 62500 USD, giá trị tăng độ phì của đất vào khoảng 31200 USD, giá trị về giữ được nguồn nước vào khoảng 37500 USD, giá trị về cung cấp nơi sinh sôi cho loài chim và các động vật khác vào khoảng 31250

USD, giá trị về sản sinh ra protein vào khoảng 2500 USD, ngoài giá trị về hoa, quả và gỗ, tổng giá trị vào khoảng 196000 USD. Theo ước tính, trong đời của một cây có thể hấp thu 1 tấn khí CO₂. Nếu mỗi năm, 7 tỉ người trên trái đất đều trồng một cây, thì giá trị thu được sẽ to lớn vô cùng. Vì vậy, trồng cây vừa có thể làm đẹp môi trường, vừa bảo vệ sức khỏe của chúng ta. Đương nhiên yêu quý và bảo vệ những cây hiện có là việc mà chúng ta phải làm cho thật tốt.

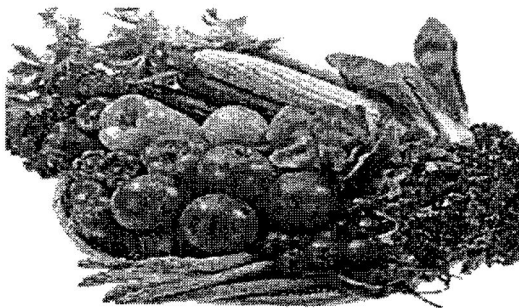
Hàng năm vào dịp tết âm lịch, hưởng ứng lời kêu gọi của Bác Hồ, mỗi người dân Việt Nam đều tích cực thực hiện tết trồng cây.

Theo kế hoạch, từ năm 2011 - 2015, nước ta sẽ trồng mới 5 triệu ha rừng.

DÙNG SẢN PHẨM THEO MÙA VỤ CỦA ĐỊA PHƯƠNG VỪA ĐẢM BẢO SỨC KHỎE, VỪA BẢO VỆ MÔI TRƯỜNG

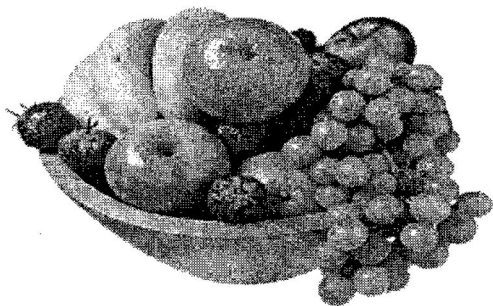
Trong xã hội hiện đại, sản phẩm vô cùng phong phú, ta có thể mua những sản phẩm như rau, hoa quả đúng mùa vụ của địa phương, hoặc những rau, hoa quả trái mùa vụ từ nơi khác vận chuyển tới. Theo ý kiến của các chuyên gia thì dùng các loại rau, hoa quả đúng mùa vụ tại địa phương tốt hơn dùng các loại rau, hoa quả trái mùa vụ (kể cả đúng mùa vụ) từ các nơi khác vận chuyển tới. Tại sao vậy?

Các loại rau quả

Bản thân sản phẩm trái vụ và vận chuyển từ nơi khác tới đã tiêu hao nguồn năng lượng, ô nhiễm môi trường, trong quá trình vận chuyển cũng đối diện với vấn đề môi trường. Theo ước tính, năng lượng dinh dưỡng cung cấp cho một bữa ăn không bằng nhiệt lượng của chất đốt hóa thạch tiêu hao trong quá trình vận chuyển các sản phẩm đó. Ở Mỹ có chuyên gia đã từng điều tra và cho rằng: Dùng xe chở hàng đưa một cây rau diếp từ California đến NiuYoóc phải tiêu hao nguồn năng lượng gấp 4 lần năng lượng trồng một cây rau diếp. Với ý nghĩa đó, mua sản phẩm tại địa phương chính là bảo vệ môi trường. Bởi vậy mua thực phẩm sản xuất tại địa phương hoặc nơi gần đó là tốt nhất.

Mọi người đều biết, muốn ăn rau, quả trái vụ thì phải mua chúng từ nơi khác rồi vận chuyển tới, ngoài ra là sản phẩm trồng trong nhà kính. Vào mùa hè,

Các loại rau quả

muốn trồng rau quả thì phải hạ nhiệt độ trong nhà kính xuống tương đương với mùa đông; ngược lại mùa đông mà muốn trồng rau quả mùa hè thì phải tăng nhiệt độ trong nhà kính lên tương đương với mùa hè. Muốn hạ, tăng nhiệt độ như vậy thì phải dùng than, khí ga, dầu, điện và thải ra những khí độc có hại cho sức khỏe con người và môi trường.

Tóm lại, chúng ta nên cố gắng sử dụng các loại rau quả, thực phẩm đúng mùa vụ của địa phương, dựa vào thực phẩm mùa vụ do địa phương có thể cung cấp được để thiết kế điều chỉnh thói quen ẩm thực của chúng ta, cố gắng không sử dụng thực phẩm vận chuyển từ nơi khác tới. Điều mà các bạn học sinh cần làm là tuyên truyền cho các bậc phụ huynh, người thân, bạn bè rằng mua rau quả trái vụ (hoặc đúng vụ) từ nơi xa chuyển tới có ảnh hưởng xấu tới môi trường, hãy mua rau quả đúng vụ ngay tại địa phương, hãy bỏ thói quen chỉ ăn một vài thứ, hoặc quá kén ăn.

TỔ CHỨC NHỮNG HOẠT ĐỘNG VĂN NGHỆ XANH BẢO VỆ MÔI TRƯỜNG

Thông qua các hoạt động văn nghệ có thể bồi dưỡng cho học sinh năng lực hợp tác, phân công giữa học sinh với nhau, có thể nâng cao năng lực thẩm mỹ, tu dưỡng văn hóa và tố chất tổng hợp của học sinh. Bởi vậy các bạn học sinh nên tích cực tham gia hoạt động văn nghệ, nhưng khi tham gia cần phải chú ý đến việc bảo vệ môi trường, không nên phô trương, xa hoa, lãng phí. Các đồ dùng cho hoạt động như trang phục, đồ trang sức không nên mua mà nên đi thuê (nếu mượn được càng tốt), nếu đồ cũ còn dùng được thì nên dùng. Khi dùng các đồ nói trên cần giữ gìn cẩn thận để còn dùng lần sau, hoặc cho người khác mượn khi họ cần.

Để rèn luyện cho học sinh năng lực về các mặt đức trí thể mỹ lao động, nhà trường nên thường xuyên tổ chức các hoạt động, hoặc chỉ đạo cho học sinh đứng ra tổ chức các hoạt động văn nghệ. Để tạo một bầu không khí sinh động, hào hứng, có thể mua các đạo cụ hoạt động như trang phục, đồ trang sức. Những đạo cụ đó có thể chia làm hai loại: loại dùng được nhiều lần và loại chỉ dùng được một lần rồi bỏ đi.

1. Về loại dao cụ thứ nhất, nếu ở địa phương có cửa hàng cho thuê thì nên thuê không nên mua, tránh được lãng phí.

2. Nếu buộc phải mua loại dao cụ thứ nhất thì khi dùng xong phải cất giữ cẩn thận để có thể dùng nhiều lần. Nếu các đơn vị bạn cần đến hỏi mượn thì sẵn sàng cho mượn, thậm chí tặng cho đơn vị bạn.

3. Khi những dao cụ này có thể hỏng một bộ phận nào đó hoặc trở nên cũ kỹ, nên suy nghĩ cách để sửa chữa, thay thế, đổi mới một bộ phận nào đó để có thể tiếp tục sử dụng.

4. Đối với loại dao cụ thứ hai (kể cả loại dao cụ thứ nhất khi hỏng nặng không dùng được nữa) không được biến thành rác để lưu trữ trong kho, sẽ thải ra những khí độc có hại cho sức khỏe con người và ô nhiễm môi trường. Phải phân loại chúng thành các loại rác khác nhau để xử lý theo qui định, không nên vứt bừa bãi hoặc đem đốt chúng.

5. Khi tổ chức các hoạt động tập thể, cần gìn giữ vệ sinh ở nơi hoạt động, không xả rác bừa bãi.

THAM GIA HOẠT ĐỘNG, KHÔNG VỨT RÁC BỪA BÃI LÀ GIỮ GÌN HÌNH ẢNH CỦA CHÍNH MÌNH VÀ HÌNH ẢNH CỦA MÔI TRƯỜNG

Nếu các bạn học sinh chúng ta thường xuyên được tham gia hoạt động ngoài trời sẽ được mở rộng tầm mắt, tích lũy thêm tri thức, gần gũi với tự nhiên, hiểu biết thêm cuộc sống bên ngoài, nói tóm lại rất có ích cho mỗi học sinh chúng ta. Tuy nhiên, điều đáng tiếc là sau khi hoạt động kết thúc, thì nơi xảy ra sự kiện bừa bộn rác như: vỏ chai nhựa (loại đựng nước khoáng và nước giải khát), vỏ trái cây, giấy gói bánh kẹo, các mẩu bánh ăn thừa, giấy lộn... trông hoa cả mắt, khiến người dân địa phương vô cùng bất bình.

Do đó chúng tôi kiến nghị hãy tổ chức những hoạt động xanh có mức cacbon thấp nhất. Vậy thực hiện điều đó ra sao, chúng tôi nêu một số gợi ý dưới đây:

1. Khi đi dã ngoại, các bạn nên ít ăn quà vặt để giảm thiểu ô nhiễm môi trường. Rất nhiều loại quà vặt là thực phẩm chứa nhiều sắc tố, nhiều mỡ, năng lượng cao, vitamin và hàm lượng chất khoáng tương đối ít, ăn nhiều không có lợi cho sức khỏe, đồng thời có hại cho việc bảo vệ môi trường.

2. Trước khi đi, chuẩn bị túi đựng rác loại bảo vệ môi trường, phân loại rác rồi bỏ vào từng túi một, sau đó bỏ vào đúng thùng đựng rác.

3. Bạt trải trên mặt đất nên chọn loại có thể dùng nhiều lần, sau mỗi lần dùng xong có thể giặt sạch và cất đi để dùng nhiều lần, như vậy vừa giảm được rác vừa tiết kiệm được tài nguyên.

4. Mang nước uống từ nhà đi, vừa có lợi cho sức khỏe vừa bảo vệ môi trường.

5. Mang khăn bông hoặc khăn mùi xoa đi để dùng, không dùng giấy ăn, vừa giảm thiểu được rác, tiết kiệm được tài nguyên giấy, cũng có nghĩa là bảo vệ được rừng.

6. Tự nguyện làm một giám sát viên giám sát và nhắc nhở các bạn không vứt rác bừa bãi.

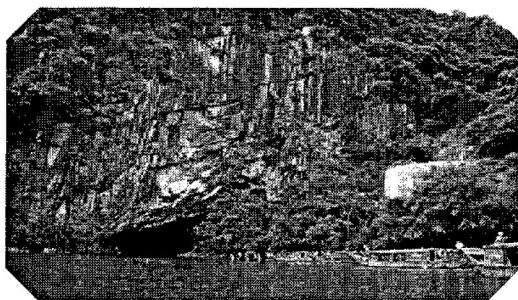
Không nên vứt rác bừa bãi

BẢO VỆ CÁC DI TÍCH, DI SẢN CỔ VẬT DO TỔ TIÊN ĐỂ LẠI CŨNG LÀ MỘT TRONG NHỮNG HÀNH ĐỘNG BẢO VỆ MÔI TRƯỜNG

Việt Nam là một đất nước có nền văn hiến lâu đời. Trải qua quá trình hình thành và phát triển, tổ tiên chúng ta đã để lại một kho tàng di sản phi vật thể và vật thể vô giá. Hàng ngàn đình, chùa, đền, miếu ở khắp nơi trong nước thờ cúng các vị vua, tướng soái có công đánh giặc giữ nước, các danh nhân văn hóa có công lớn trong việc xây dựng một nền văn hóa mang đậm bản sắc Việt Nam, hoặc các vị tổ nghề có công xây dựng các ngành nghề mang lại công ăn việc làm, mang lại no ấm cho dân chúng. Ngoài những di sản do bàn tay con người tạo ra, nước ta còn có khá nhiều di sản thiên nhiên nổi tiếng được thế giới vinh danh như Vịnh Hạ Long, Công viên đá Hà Giang, rừng ngập mặn Nam Bộ, hệ thống hang động đá vôi ở khu bảo tồn Phong Nha - Kẻ Bàng ...

Do sự tàn phá của thời gian, của thiên tai và sự phá hoại vô ý thức của con người, nhiều di sản đã bị hủy hoại hoặc xuống cấp nghiêm trọng. Trước tình trạng đó, nhà nước ta đã có những chính sách, những

Động Phong Nha - Kẻ Bàng

điều luật nhằm bảo vệ, bảo tồn những di sản quý báu vô giá của tổ tiên, cha ông để lại và những di sản do thiên nhiên ban tặng cho dân tộc ta. Là một công dân của đất nước Việt Nam, mỗi chúng ta phải có nghĩa vụ nghiêm chỉnh tuân theo những chính sách và điều luật đó.

Từ khi nước ta bước vào thời kỳ đổi mới, rất nhiều di tích lịch sử, di sản thiên nhiên, danh lam thắng cảnh được nhà nước, ngành văn hóa du lịch khai thác tạo dựng thành điểm tham quan du lịch, tăng thêm vốn tri thức, giáo dục lòng yêu quê hương đất nước cho mọi người, nhất là cho thế hệ trẻ, giới thiệu cho bạn bè quốc tế về đất nước tươi đẹp, con người trung hậu mến khách của dân tộc ta. Nói tóm lại là nâng cao thêm một bước tố chất văn hóa cho con người chúng ta. Nhà nước, ngành du lịch, các cơ quan hữu trách đã có rất

nhiều cố gắng để bảo tồn những di sản quý báu đó, nhưng đâu đó, vẫn có người vô tình hay cố ý có những hành vi phá hoại di tích, cổ vật, thật đáng lên án. Những hành động thường thấy như:

- Ở một số điểm du lịch (vốn là di tích lịch sử, văn hóa, di sản thiên nhiên), ban quản lý cho nhân viên hoặc thương nhân lập các ki ốt để bán hàng lưu niệm hoặc hàng ăn, song không chú ý đến tính mỹ quan và vấn đề vệ sinh nên trông khá lộn xộn, rác rưởi bừa bãi, rất mất vệ sinh.

- Đại bộ phận các nơi này đều có nơi trông giữ xe máy xe đạp, ô tô. Du khách đều gửi xe của mình, nhưng khá nhiều nhân viên của điểm du lịch hoặc người bán hàng ở đó lại phóng xe thoải mái, coi như đó là quyền của họ (chủ yếu là xe máy). Khí thải xe máy đã làm ô nhiễm không khí ở những điểm du lịch này.

Di tích một thành cổ

- Trong quá trình tham quan ngắm cảnh, một số du khách (chủ yếu là thanh thiếu niên) lại giẫm đạp lên các bãi cỏ, leo trèo lên các công trình kiến trúc, sờ mó các cổ vật trưng bày làm tổn hại chúng.

- Có du khách viết hoặc khắc tên của mình lên di tích, cổ vật, tệ hại hơn nữa là có kẻ tìm cách bẻ hoặc cắt một bộ phận nào đó của di tích, cổ vật.

Nhiều người nói rằng các quốc gia Âu Mỹ bảo tồn rất tốt các di tích, cổ vật. Đó không phải thành quả một sớm một chiều mà có được, mà họ đã phải trải qua một thời gian dài giáo dục, nâng cao ý thức bảo vệ di tích, di sản, bên cạnh đó là các biện pháp chế tài của pháp luật, sự giám sát của xã hội. Các quốc gia Âu Mỹ là tấm gương tốt về mặt này, chúng ta phải khiêm tốn học tập.

1. Trước hết chúng ta phải nhận thức được giá trị quan trọng của di tích, di sản và ý nghĩa của chúng đối với xã hội, từ đó mới hăng hái bảo vệ chúng. Các bạn hãy bắt tay vào tìm hiểu những di tích, di sản gần nơi bạn sinh sống, đọc các tài liệu có liên quan tới chúng, thỉnh giáo các chuyên gia để hiểu rõ đặc điểm của chúng để hiểu hết về giá trị của chúng.

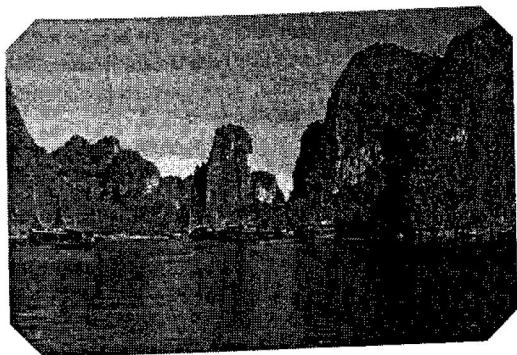
2. Sau khi nhận thức được giá trị của di tích, di sản, các bạn nên tuyên truyền rộng rãi tới mọi người xung quanh, cùng bạn bè lập thành những tổ tình nguyện nhỏ hợp tác với cơ quan bảo vệ di tích, di sản tiến hành tuyên truyền và góp phần bảo vệ di tích, di sản quý báu ở quanh ta.

3. Khi đi tham quan du lịch, nghiêm túc thực hiện

các qui định của cơ quan quản lý: không giẫm đạp bừa bãi, không leo trèo, không sờ mó các cổ vật, không viết, khắc, vẽ bừa bãi lên cổ vật. Khi thấy ai có hành vi như vậy thì hãy dũng cảm ngăn chặn.

4. Khi phát hiện có kẻ trộm cắp các hiện vật thì báo ngay cho người hoặc cơ quan có trách nhiệm. Di tích, di sản, cổ vật là tài sản của quốc gia, của loài người, không phải là của một người hoặc một đoàn thể, nếu có kẻ phá hoại nó, ăn trộm nó, chúng ta chính là người bị hại, chúng ta phải biết dùng pháp luật để bảo vệ cho mình.

Nói tóm lại, chỉ có sự hợp tác chặt chẽ của tất cả mọi người, cùng nhau bảo vệ di tích, di sản, cổ vật mới giữ gìn chúng được toàn vẹn, góp phần xây dựng một môi trường xã hội tươi đẹp hơn.

Vịnh Hạ Long

DÙNG PHƯƠNG TIỆN GÌ ĐẾN TRƯỜNG ĐỂ CÓ LỢI CHO SỨC KHỎE VÀ BẢO VỆ MÔI TRƯỜNG

Trong hai cuộc chiến tranh chống Pháp và chống Mỹ, hầu hết học sinh đều đi bộ đến trường, chỉ có một số rất ít đi xe đạp. Từ khi đổi mới, nền kinh tế Việt Nam ngày càng phát triển, đời sống của nhân dân ngày một cải thiện, nhiều gia đình đã mua được xe đạp, xe máy cho con em đi học. Những năm gần đây một số gia đình giàu có đã có ô tô con để đưa con em đi học. Vì chưa đến tuổi trưởng thành, học sinh phổ thông không được đi xe máy, nên các em thường đến trường bằng cách đi xe đạp, đi xe buýt, đi taxi, đi ô tô riêng của gia đình. Trong những cách đó thì cách nào có lợi nhất cho sức khỏe, cho môi trường và kinh tế nhất? Ta hãy thử phân tích xem sao.

1. Đi xe ô tô riêng, taxi hoặc xe ôm:

Nếu sử dụng các loại phương tiện này để đến trường thì có thể tiết kiệm được thời gian, vừa đảm bảo sức khỏe. Nhưng điều bất lợi đầu tiên là chi phí cao gấp nhiều lần đi bằng các phương tiện khác, không phải học sinh nào cũng thực hiện được. Điều bất lợi thứ hai là các phương tiện này đều thải ra khí độc hại

làm ô nhiễm môi trường.

2. Đi xe buýt (ô tô công cộng):

Đi bằng xe buýt có một số bất lợi sau: Mất nhiều thời gian để chờ đợi, xe buýt thường đông người nên xảy ra tình trạng chen lấn, va chạm, không thoải mái, phải hít thở không khí không thực sự trong lành. Nhưng lợi ích từ xe buýt mang lại là chi phí thấp hơn rất nhiều lần so với ba phương tiện trên; hai là khí thải do ô tô thải ra làm ô nhiễm môi trường ít hơn (vì xe buýt chở được nhiều hơn gấp nhiều lần ba phương tiện trên, nên tính tỉ lệ ô nhiễm trên đầu người thì xe buýt ít hơn).

3. Đi bộ, đi xe đạp:

Đi bộ đến trường là phương thức tốt nhất nếu có thể thực hiện được. Đi bộ không ảnh hưởng đến môi trường, lại là phương thức rèn luyện thân thể, tăng cường sức khỏe hữu

hiệu. Đi bộ đúng cách có thể giảm béo, làm cho cơ bắp dẻo dai chịu đựng tốt, giúp cho giấc ngủ ổn định, tăng cường chức năng của tim, phổi, khi làm việc cũng dẻo dai và kiên trì hơn. Có nghiên cứu chỉ ra

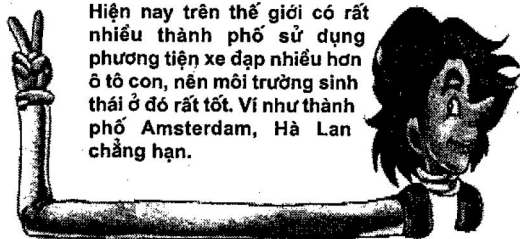

rằng, nếu mỗi lần đi bộ khoảng 4000 bước, mỗi tuần đi được ba lần và thực hiện trong vòng ba tuần thì có thể giảm được khoảng 1kg trọng lượng cơ thể.

Đi bằng xe đạp đến trường cũng là phương thức có lợi cho sức khỏe, có lợi về mặt kinh tế cũng như có lợi cho môi trường. Hiện nay đại đa số học sinh phổ thông đã dùng xe đạp để đến trường, còn rất ít học sinh đi bộ (dù khoảng cách khá gần).

Ngày 22 tháng 9 hàng năm được thế giới coi là “ngày không có xe”. Đến nay trên thế giới đã có hơn 1000 thành phố triển khai hoạt động “ngày không có xe”. Tham gia ngày không có xe thế giới là để kiến nghị mọi người ít lái xe, khuyến khích dân chúng đi bộ, đi xe đạp, đi ô tô công cộng, tức là những phương tiện giao thông xanh.

Hiện nay trên thế giới có rất nhiều thành phố sử dụng phương tiện xe đạp nhiều hơn ô tô con, nên môi trường sinh thái ở đó rất tốt. Ví như thành phố Amsterdam, Hà Lan chẳng hạn.

MỤC LỤC

	Trang
* Lời nói đầu	5
* Bảo vệ môi trường là nhiệm vụ cấp bách của mỗi người	9
* Tại sao phải đề xướng vấn đề bảo vệ môi trường	11
* Để bảo vệ môi trường chúng ta bắt đầu từ những việc làm nhỏ trong cuộc sống	13
* Tích cực tham gia hoạt động tình nguyện bảo vệ môi trường, thi đua nhau làm thiên sứ bảo vệ môi trường	17
* Sử dụng máy tính một cách hợp lý là góp phần bảo vệ môi trường	20
* Hút thuốc có hại cho sức khỏe còn ảnh hưởng đến môi trường sinh thái	23
* Viên kẹo cao su bé xiu gây phiền phức lớn cho việc bảo vệ môi trường	27
* Không lãng phí giấy là bảo vệ môi trường	30
* Hãy nên quay lại dùng mùi xoa	33
* Ít mua quần áo giấy dép cũng là bảo vệ môi trường	35
* Tại sao cần phân loại rác	39
* Không phải tất cả các loại rác đều bỏ đi, vẫn còn những loại có ích	42
* Đóng gói đơn giản, cẩn thận đảm bảo khỏi hỏng hàng	45

* Hạn chế sử dụng túi ni lông khi mua hàng	48
* Đồ uống đóng chai, đóng lon có hại cho môi trường	51
* Hạn chế sử dụng đũa dùng một lần, đùng để rừng cây biến thành mùn cưa	54
* Sử dụng hộp đựng thức ăn đủ tiêu chuẩn về bảo vệ môi trường	57
* Hãy đựng đồ ăn trong các đồ sành sứ, thủy tinh dùng được nhiều lần	60
* Đốt vật phẩm, đốt rác bừa bãi có hại cho môi trường	63
* Tự giác chấp hành lệnh cấm đốt pháp bảo vệ sự an toàn và bảo vệ môi trường	66
* Đùng để cho vòi nước khóc tắm tức	69
* Tắm thế nào vừa đảm bảo sạch sẽ vừa tiết kiệm nước	73
* Nước có thể đùng lại nhiều lần để khỏi lãng phí	75
* Giặt quần áo thế nào cho có lợi nhất	78
* Sạch hay là ô nhiễm	81
* Đùng phương pháp bảo vệ môi trường thay thế cho nước thơm và hương thơm	84
* Đùng điện tiết kiệm là con người văn minh	87
* Bóng đèn tiết kiệm điện khiến cả thế giới sáng sủa hơn	89
* Không rút phích cắm sau khi sử dụng các thiết bị có thể làm hao tổn điện năng	92
* Nên đùng pin, acqui sạc được điện, hạn chế đùng loại pin thường	94
* Hãy nâng nhiệt độ của máy điều hòa cao thêm 1 ⁰ C	93

- * Học sinh nên hạn chế sử dụng điện thoại di động 100
- * Vật dụng không dùng đến, cho tặng,
trao đổi là biện pháp hữu hiệu để tránh lãng phí 104
- * Từ chối ăn thịt động vật hoang dã, trái đất
không chỉ là của loài người 107
- * Ăn ít thịt là bảo vệ sức khỏe và bảo vệ môi trường 111
- * Không nên ngược đãi động vật -
người bạn tốt của loài người 115
- * Không sưu tập tiêu bản động vật, thực vật 120
- * Lãng phí lương thực - một hành vi đáng xấu hổ 122
- * Trồng nhiều cây cối, làm đẹp
môi trường, làm sạch không khí 125
- * Trồng cây là làm sạch không khí, làm đẹp
môi trường, có lợi cho sức khỏe con người 130
- * Dùng sản phẩm theo mùa vụ của địa phương
vừa đảm bảo sức khỏe, vừa bảo vệ môi trường 134
- * Tổ chức những hoạt động văn nghệ xanh
bảo vệ môi trường 137
- * Tham gia hoạt động, không vứt rác bừa bãi
là giữ gìn hình ảnh của chính mình
và hình ảnh của môi trường 139
- * Bảo vệ các di tích, di sản cổ vật do tổ tiên
để lại cũng là một trong những hành động
bảo vệ môi trường 141
- * Dùng phương tiện gì để đến trường có lợi
cho sức khỏe và bảo vệ môi trường 146

NHÀ XUẤT BẢN VĂN HÓA THÔNG TIN

43 Lò Đúc - Hà Nội

BẢO VỆ MÔI TRƯỜNG XANH

Chịu trách nhiệm xuất bản

LÊ TIẾN DŨNG

Chịu trách nhiệm bản thảo

VŨ THANH VIỆT

Biên tập:

PHƯƠNG HẢO

Trình bày:

LINH CHI

Bìa:

STAR BOOKS

Sửa bản in:

HẢI YẾN

In 1000cuốn, khổ 13x20,5 cm, tại Công ty in Văn hóa Sài Gòn

Giấy phép KHXB số: 277-2012/CXB/74-20/VHTT

In xong và nộp lưu chiểu năm 2013